

DERGİSİ

Kadın

emeğimiz,
bedenimiz,
kimliğimiz
bizimdir!...

08.mart.2014

06

BTS

KADIN AYETLERİNE KARŞI
15 YANDAYIZ!

**Erkek Şiddetine, Devlet Şiddetine Karşı
Özgürlük ve Barış İçin Yürüyoruz**

**Li Dijî Zordariyên Mêr, Li Dijî Zordariyên Dewl
Em Dimeşin Ji Bo Azadî û Aşitî**

ەڤێر حەل و مأل سەل ل ی ب س ی ف ر ی س ن
ەڤێر حەل و مأل سەل ل ی ب س ی ف ر ی س ن

kendi sorunlarına sahip çıkmak,

sahip çıkan diğer emekçilerle dayanışmak,

eşitsizliğe ve ayrımcılığa karşı mücadele için

BTS 'de örgütlenelim

BTS**Birleşik Taşımacılık Çalışanları Sendikası (BTS)****O THY Grevcilerden Bir Kadındır****Güçlü Sendikaların Kadınlara İhtiyacı Var!!!****5 Soru 5 Cevapta Kadın Hareketi****Sunuş Yazısı - Alev Emre****2****8 Mart İçin Kısa Tarihçe****3****Gezinin Ruhu: Kadınlar****4****Bitmeyen Senfoni Kadına Şiddet****7****O THY Grevcilerden Bir Kadındır****9****Güçlü Sendikaların Kadınlara İhtiyacı Var!!!****13****Kadına Yönelik Şiddet****16****5 Soru 5 Cevapta Kadın Hareketi****19****Uluslar arası Ulaştırma iş kolunda
Ayrımcılık ve Fırsat eşitliği!****25****Sendikalarda Cinsiyet Eşitliği-Eş Başkanlık****28****Bir Başarı Öyküsü****31****Film Tanıtımı****33****Adına Sahibi:** Nazım KARAKURT**Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:** Ercan EREZ**Yönetim Yeri :** Mithatpaşa Cad. No : 24/5 Kızılay / ANKARA**Tel :** 0.312 424 04 70-71 **Fax :** 0.312 424 04 72**web:** www.bts.org.tr - **e-posta :** info@bts.org.tr**(BTS HABER DERGİSİ Özel Sayısıdır / 08 / 03 / 2014)****Tasarım :** Roka Reklam - www.rokareklam.com**Baskı:** Sincan Matbası Tel: 0312 384 5688 **Baskı :** 1000 Adet

Alev EMRE
BTS Merkez Kadın
Sekreteri

Merhaba

Hepinizi en içten sevgilerimle selamlıyorum. BTS Kadın Dergisi olarak 6. sayımızla sizlerle birlikteyiz. Senede bir kez çıkardığımız dergimizin son iki sayısı 25 Kasım "Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Dayanışma ve Mücadele" gününde çıktı.

Bu sayımızda ise 8 Mart'ta sizlerle birlikte olmak istedik.

Kadınların özgürlük mücadelesi her şeye rağmen durmaksızın devam etmektedir. AKP iktidarı da diğer tüm iktidarlar gibi, kadınların özgürlük mücadelesinin taleplerine yanıt vermek yerine her gün kadın bedenini ve kimliğini aşağılayan açıklamalarla gündem yaratmaya çalışmaktadır.

"Kadının beyanı esastır" ilkesi evrensel bir hukuk ilkesi olarak kabul edilmesi gerekirken, sayıları binlerle ifade edilmeye başlanan kadın cinayeti, tecavüz, taciz davalarından beraat kararları verilirken, son günlerde KABATAŞ olayları olarak gazetelerde yer bulan ve Gezi olayları sırasında olduğu iddia edilen "saldırı" olayının söylendiği gibi olmadığına kamera kayıtları ile ortaya çıkması bu beyanın nasıl hoyratça, adaletsizce kullanıldığını, dolayısıyla bu iktidarın kadına bakışını açıkça göstermektedir.

Kadın kimliği üzerinden her gün yeni söylemlerle kadını mahkum eden AKP iktidarı, erkek egemen söylemlerle, toplumun kadına yönelik sakat-hastalıklı bakış açısını derinleştirmiş, tacize, tecavüz uğrayan, çocuk yaşta evlendirilen, çocukların sayısında hızlı artışın nedeni olurken, öldürülen, açlığa yoksulluğa mahkum edilen, evde ücretsiz köle, işyerinde vasıfsız işçi ve kendi bedeni üzerinde bile karar veremeyen bir kadın yaratma hevesini alenileştirmiştir.

Biz kadınların toplum içinde yaşamak zorunda oldukları ve hayata adapte olmak için neler hissettiğimizi veya hissetmek zorunda kaldığımızı istatistik rakamlarından da takip edebiliriz. 2009 yılı verilerine göre rakamlara baktığımızda;

- * % 40' ımız sürekli dövüldük,
- * % 45' imize duygusal şiddet uygulandı (küfür, hakaret, küçük düşürme)
- * %16' mıza zorla sahip olundu (ve olunmaya devam ediyor)

Tüm bunlara maruz kalan her 3 kadından biri intihara teşebbüs etti.* %9' umuza daha masum birer çocukken bile dokunuldu Ama rakamların bu gerçekliği bile bu durumu değiştiremiyor. Kadınlar konuşmaktan çekiniyor, çünkü konuşmalar bile kimse inanmıyor, ya da "kim bilir neler yaptın ki sana tacizde ya da tecavüzde bulundu amcan ya da komşun" bu da sana ders olsun, türünden tepki görüyorlar .

Bunun sonucunda da, % 51' imiz erkekler ile tartışmayı bile "saygısızlık" sanıyor artık. %36' mız kendisi para kazansa bile parasını nasıl harcayacağına karar veremeyeceğine inanmış ya da inanmak zorunda kalmış. % 52' miz "erkek kadından sorumludur" diyecek kadar kadınlığını unutmuş ya da unutturulmuş. % 49' umuz " erkek ne zaman isterse bana sahip olabilir benim itiraz hakkım olamaz" diyecek konuma gelmiş ya da getirilmiş!

Tüm bunlara rağmen, biz kadınlar, geleceğe dair umudumuzu kaybetmeyerek, bu ülkeye, eşitliğin, adaletin, kardeşliğin, insanca ve özgür kadın olarak yaşamının ancak kadınlar eliyle geleceğine inanmaktayız.

Bu inancımızla diyoruz ki;

Toplumsal yaşamın her alanında maruz bırakıldığımız ayrımcılığa, baskıya ve şiddete karşı, eril zihniyetlerin yarattığı sömürü düzeninin kadın bedeni üzerine koyduğu esaret yerine, özgürlük, barış ve adaletin olduğu bir düzen getirmek için hep birlikte mücadele edeceğiz.

8 Mart için hazırladığımız bu sayımızda, işkolumuzda kadın çalışanlarımızın yaşadığı zorlukları, uluslararası da yaşananlarla birlikte değinmeye çalıştık. Gezi ve kadını, kadın cinayetlerini, tecavüz ve tacizleri, Kadınlarla söyleşimizde "ne yapabilirizi" sorguladık. Dergimizin çıkmasına katkı sunan sendikamız üye ve yöneticilerine, yazılarıyla ve pratikleriyle kadın mücadelesinin içinde yer alan arkadaşlarımıza özellikle mücadeleden emeklilik olmazı doğrulayan ve emekli üyelerimizden Aynur ÇUHADAR' a ve Aysen DÖNMEZ'e teşekkür ederiz.

Maksim Gorki'nin de dediği gibi

"Kadınların katılmadığı bir mücadele başarıya ulaşamaz."

8 MART İÇİN KISA TARİHÇE...

Clara Zetkin

8 Mart 1857 yılında Amerika'nın New York kentinde, tekstil sektöründe çalışan yüzlerce kadın, düşük ücretlerini, uzun çalışma saatlerini ve insanlık dışı çalışma koşullarını protesto etmek için grev başlattı. Kadınların erkeklerle eşit haklara sahip olmak yolunda verdiği bu mücadelede, polisin grevdeki işçilere saldırması ve fabrikaya kilitlemesiyle çıkan yangın sonucunda çoğu kadın 129 işçi can verdi. İşçilerin cenaze törenine on bini aşkın kişi katıldı. Bu olaylardan 53 yıl sonra Danimarka'nın Kopenhag şehrinde, Kadın Sosyalist Enternasyonal toplantısı düzenlendi.

26-27 Ağustos tarihinde Kopenhag'da bu kongrede, Almanya Sosyal Demokrat Partisi önderlerinden Clara Zetkin tarafından, 8 Mart 1857'de New York'ta başlayan, kadınların haklarının kazanılması ve birlikteliği mücadelesi ve 1857'deki tekstil fabrikası yangınında ölen kadın işçiler anısına 8 Mart'ın "Internationaler Frauentag" (International Women's Day - Dünya Kadınlar Günü) olarak anılması önerisi getirildi. Zetkin'nin önerisi oybirliğiyle kabul edildi.

İlk yıllarda belli bir tarih netleştirilmemişti fakat hep ilkbahar olarak anılıyordu bu tarih. Tarihin 8 Mart olarak saptanışı 1921'de Rusya'nın Başkenti Moskova'da 3. Uluslararası Kadınlar Konferansı'nda gerçekleşti.

8 Mart Dünya Kadınlar Günü birinci ve ikinci dünya savaşı yılları arasında bazı ülkelerde yasaklandı. 1960'lı yılların sonunda ABD'de binlerce kadının katılımı ile yapılan 8 Mart anmaları daha güçlü bir şekilde gündeme geldi. Ve ardından Birleşmiş Milletler (BM) Genel Kurulu, 16 Aralık 1977 yılında 8

Mart'ı "Dünya Kadınlar Günü" olarak kabul etti. Bu kabulün altındaki iki temel neden açıklandı;

- 1-Dünya barışının korunması,
- 2-Sosyal gelişim ve temel insan haklarının kullanılması için kadınların da eşitlik ve kendilerini geliştirmelerine olanak tanınması gereksinimi.

Böylelikle kadınlara eşit hakların verilmesinin dünya barışını güçlendireceği kabul edildi.

**Özel haklar değil,
insan hakları istiyoruz.**

Bugünün, "Dünya Kadınlar Günü" olmasını sağlayan tarihteki bazı önemli eylemler ise şunlardır:

- * 1857 New York: Kadınlar 12 saatlik günlük çalışma saatine, düşük ücrete karşı yürüyüşler yaptılar. Polis tarafından dağıtıldılar.
- * 1908 New York: 15.000 kadın daha kısa çalışma saati, daha iyi gelir ve oy hakkı için yürüdü. Doğum izni istediler. Kullandıkları slogan "Ekmek ve Gül" idi.
- * 1910: Clara Zetkin Kadın Sosyalist Enternasyonal'i'nde Dünya Kadınlar Günü olmasını önerdi ve kabul edildi.
- * 1911: Kopenhag kararından

sonra ilk kez 19 Mart'ta Avusturya, Danimarka, Almanya ve İsviçre'de kutlandı. Yüzbinlerce kadın ve erkek değişik aktivite-ler yaptılar. Oy verme, seçme seçilme hakları yanı sıra meslek edinme ve mesleki eğitim görme haklarını istediler.

* 1917: Rus kadınlar "ekmek ve barış" için grev yaptılar. Yaşam koşullarının kötülüğünü protesto ettiler.

* 1977: Birleşmiş Milletler Genel Kurulu Kadın Hakları ve Dünya Barışı Günü olarak 8 Mart'ı kabul etti.

Gezinin Ruhü : Kadınlar

Avukat Hülya Gülbahar

Gezi Direnişü, Türkiye ve dünya tarihi açısından kadınların en yoğun katılımı ile gerçekleşen direnişlerden biri oldu. Yapılan anketlerin çoğunda katılımcıların yarıdan fazlasının kadın olduğı görülüyordu. Kadın hareketinde ve karma yapılarıdaki örgütlü kadınları kat kat aşan bireysel kadın katılımı vardı. Yıllardır "bir avuç marjinal feminist" sataşmalarına, Gezi Direnişü ile gerekli yanıt verilmiş oldu.

Birdenbire ve kendiliğinden yükselen bu direnişteki kadın katılımında, yıllardır verilen kadın hareketi mücadelesinin en geniş kadın kesimlerine ulaşmış olmasının payı büyüktü. Ancak bu katılımı etkileyen bir başka etmen ise, kıyafetinden bekaretine; doğuracağı çocuk sayısından, onu nasıl doğuracağına dek, hemen her fırsatta siyaset nesnesi

haline getirilmesine duyulan birikmiş öfke idi. "Kadın erkek eşitliğine inanmıyorum" diyen Başbakan'ın, tüm bir devlet mekanizmasını ve kadrolarını kullanarak kadınları "aile içinde uysal kölelere dönüştürme" politikaları, özellikle "ustalık dönemi"nde hız kazanmıştı. "Kentsel dönüşüm" projeleri ile talan edilen ve betonlaştırılan İstanbul'un merkezindeki son yeşil alan için direnenlere uygulanan vahşî polis terörü, bardağı taşıran son damla oldu.

Her yaştan ve kesimden kadınlar Gezi Parkı'nda, sokaklarda, barikatlarda, meydanlarda, mahalle parklarındaki forum alanlarında her yerde ve en önlerdeydi. Tıbbi ve hukuki destek ekiplerinde kadınlar çoğunlukta idi. Direnişçilere evlerinin kapıları açan, ellerinde limon ve sirkeli su ile kapısının önüne çıkan, tencere tava çalarak balkonlarda seslerini duyurmaya çalışanlar, kadınlardı.

Farklılıklarla birlikte...

Gezi olayları, Türkiye kadın hareketinde yıllardır yoğun tartışmalar ve büyük emeklerle oluşturulmaya çalışılan ittifakların toplumsal öneminin geniş kesimlerce fark edilmesi açısından da öğretici bir deneyim oldu. Genç, yaşlı, başörtülü, başörtüsüz, LGBT, Kürt, Türk, Yahudi, Çerkes, Ermeni, Alevi, Sünni, ateist, işçi, esnaf her kesimden kadın, her yerde birlikteydi. İktidarın tüm ayrıştırmak/kutuplaştırmak çabalarına rağmen, farklılıklarla yan yana dayanışarak

direnmenin güzelliğini herkese gösterdiler.

Kabataş'ta başörtülü Z.D.'ye yapıldığı öne sürülen saldırı duyulur duyulmaz, yüzlerce kadın Kabataş'tan Taksim'e bir yürüyüş düzenleyerek, öfkenin başörtülü kadınlara yöneltilmesi girişimlerine karşı çıktılar. Kadınların varoluşunu, başörtülü/başörtüsüz gibi siyasal sınıflandırmalarla bölüp kutuplaştırma girişimlerinin içimize dek sızmış olan eril yapısını teşhir ettiler.

Gezi Direnişi içinde aktif olarak yer alan feminist kadınlar, zaman zaman kadınlar arasındaki siyasal farklılıklardan kaynaklanan küçük gerilimlere hemen müdahale ederek, tarafların kendi çözümlerini bulmasını sağladılar. Aynı şekilde, erkek grupları arasındaki farklılıkların da bir sorun oluşturmaması; direnişin milliyetçi, ulusalcı, militarist yönlerine sivrulmaması için özel bir çaba harcadılar. Siyasal iklime egemen olan kutuplaştırma politikaları nedeniyle birbiriyle bir araya gelememiş ve birbirine mesafeli duran kesimlerin birlikteliğinden doğacak gücün, birbirine katabileceklerinden doğacak zenginliğin fark edilmesi direnişin en önemli kazanımlarından biri oldu.

Direnişin dilini dönüştürmek...

Özgür yaşam alanları...

Direniş başladığında binlerce ağızdan yükselen ırkçı, militarist, cinsiyetçi ve homofobik sloganlara ve yazılamalara karşı feministlerin verdiği mücadele en yoğun ve en etkili mücadelelerden biri oldu. "Öfkenin adresi Başbakan ve hükümetin yürütücüleridir; onların "eşleri", kızları değildir!", "Küfürle değil, inatla diren" diyerek, tüm direniş alanlarında topyekün bir eril dil temizliği başlattılar. Yürüyüşler yapıldı, sembolik bazı cinsiyetçi yazılamalar dönüştürüldü, alternatif dövizler ve pankartlar asıldı.

Yasakçı, baskıcı, boğucu toplum mühendisliği uygulamalarına karşı "yaşam tarzına ve özgürlüklerine" sahip çıkmak üzere direnişe geçen kadın-erkek binlerce direnişçi, kısa sürede Gezi Parkı'nı, Taksim Meydanı'nı ve meydana çıkan tüm ana caddeleri devletsizleştirdi, özgürleştirdi. Devletin varlığının barikatların dışından plastik mermiler, gaz bombaları yağdırmaktan ibaret kaldığı bir ortamda, içeride devletsiz bir yaşamın şenlikli özgürlüğü hüküm sürdü.

İnsanlığa karşı suç ve şiddet övgüsü yapan ırkçı, cinsiyetçi ve homofobik olanlar dışında hiçbir bayrak, pankart, simge, isim, resim kısıtlaması olmaksızın, en geniş ifade özgürlüğü ortamı yaratıldı. Özgürlük, demokrasi ve tüm toplumun kendi hayatları hakkında karar alma ve uygulama mekanizmalarına dahil edilmesi için yola çıkmış olanlar, forumlarda eşit söz hakkına sahip bireyler olarak tüm kararları birlikte aldılar. Park içi yaşamı birlikte örgütlerken, parkın temizliğinden, yiyecek tedariki ve dağıtımına; gaz bombalarına karşı organizasyondan, ilkyardım müdahalelerine dek tüm işler, cinsiyetçi olmayan bir işbölümü ile kolektif olarak yapıldı. Hiç bir alanda,

foto Yılmaz Kızıllırmak

kadın işi/erkek işi ayrımı yapılmadı. İhtiyaçlar para ilişkilerine girilmeden karşılandı, ihtiyaçtan fazla tüketime karşı politik bir tavır konuldu. AVM'lere tepki, esnafla dayanışmaya dönüştürüldü. Ölüm, sakat bırakılmalar ile yıldırılmaya; "çapulcu", "ayaktakımı" gibi sözlerle aşağılanmaya; "darbeci", "Ergenekoncu", "faiz lobisinin oyuncuğu", "dış güçlerin kuklası" gibi yaftalara aldırış edilmeksizin, "başka bir hayat mümkün" umudunun somut bir modeli yaratılarak yanıt verildi.

Tüm bu süreçte kadın hareketinin -özellikle 1980 sonrası bağımsız ve yatay ağlar biçimindeki örgütlenme deneyiminin- önemli bir etkisi oldu. Kadın hareketindeki feminist çekirdeğin; hiyerarşik olmayan, katı işbölümlerine dayanmayan, şiddetsiz ve dayanışmacı çalışma modeli belirleyici önemdeydi. Başta kadına yönelik şiddet olmak üzere ayrımcılığın tüm biçimlerine karşı ortak sorunlar için mücadeleyi -başta Kürtler, Aleviler, başörtülüler, LGBT bireyler olmak üzere- ezilmenin farklı biçimlerini yaşayan tüm kesimlerle birlikte yürütme ısrarı; en muhalif/alternatif kesimlerde bile içkin olan cinsiyetçiliğin teşhirinden bir an bile vazgeçilmemesi çok önemli rol oynadı.

Gezi Direnişi sadece iktidara değil, muhalefete de saymakla bitirilemeyecek dersler verdi. Siyasi partilerin, sendikaların, meslek örgütlerinin, sivil toplum örgütlerinin silkinip kendilerini yeniden örgütlemeleri gereğini açıkça gösterdi. Gezi'nin aynasından Türkiye kadın hareketinin durumu muhteşemdi. Ama tüm yapılanların ağırlıkla feminist kadın gruplarınca gerçekleştirildiğini; bazı kurumsal kadın örgütlerinin ve aktivistlerin izlemekle yetindikleri ya da Park'ı ziyaret benzeri sınırlı bir destek verdiklerini de kaydetmek gerekiyor. Direnişe bağımsız olarak katılan kadınlara, kadın hareketinin sözünün ulaşmakta olduğu açıkça görüldü. Ama var olan kadın örgütlülüklerine katılımları ya da kendi örgütlülüklerini yaratmaları konusundaki yetersizlik de ortada. Özellikle genç kadınların hareketle bağlarının güçlendirilmesi büyük önem taşıyor. Ortak politikalar oluştururken, farklı kimliklerden aktivistlerle yapılan ortaklıkları daha da görünür kılmamanın önemini hiç atlamamak gerekiyor. Kadın hareketindeki kurumsallaşmış ve bu nedenle özel bir önem taşıyan kimi yapılarda ve özellikle siyasi partilerin kadın birimlerinde gerek vizyon ve gerekse de kadrolar açısından yenilenmeye ihtiyaç var. Gezi Direnişi, sözümüzün ufkunu daha geniş tutmamızı; sadece kadınlar için değil, tüm toplum için hiyerarşi ve tahakküm içermeyen bir yaşam ütopyasına daha sıkı sarılıp onu bireysel ve örgütsel yaşamlarımızda daha da cesaretle savunmamız gerektiğini güçlü bir biçimde yeniden hatırlattı bize.

Bitmeyen Senfoni: Kadına Şiddet

Ayşen Dönmez

Şu anda bombalar altında bir kadının ya da bir çocuğun öldürülmediğini kim iddia edebilir, ya da bir karakolda bir kadına işkence yapılmadığını, ya da herhangi bir yerde bir kadının tacize veya tecavüze uğramadığını, ya da bir kız çocuğunun zorla evlendirilmediğini, ya da bir kadının namus cinayetine kurban edilmediğini..... ya da.....ya daya da.....

Erkek egemen sistem, kadınlara her türlü şiddeti, tacizi, tecavüzü uygun görüyor. Kapitalist sistem kadınları eğitimden, yönetimden, siyasetten, kültürden, sanattan, üretimden uzak tutuyor, kısacası erkek egemen sistem kapitalizmden besleniyor...

Günümüzde onlarca kadının şiddete maruz kaldığı, namus cinayetlerine kurban edildiği, uğradığı taciz ve tecavüzü tesadüf ya da münferit olarak gösteriliyor ve bu suçları işleyenler kendilerini besleyen bu sistem içinde göstermelik denecek kadar komik cezalara çarptırılıyor.

Bu sistemde kadınlar yoksullaştıkça yoksullaşıyor, çalıştıkları dönemlerde esnek, güvencesiz, ucuz, niteliksiz işgücü olarak kullanılırken, ekonomik kriz

dönemlerinde ilk işten çıkarılanlar yine kadınlar oluyor.

Durum böyle iken ülkemizde kadına yönelik şiddete karşı yapıldığı söylenen yasal düzenlemeler sınırlı ve kadın örgütlerinin düşünceleri alınmadan yapıldığından, kağıt üzerinde kalmaktan öteye gidemiyor, çok boyutlu ve sistematik olan şiddet gerçeği basit, münferit gibi algılanıp görmezden gelinmesi sağlanmaya çalışılıyor.

Bu yüzyılda bile sistemin

gereği olarak kadınlar;

- Ticarette tv programlarında, yarışmalarda reytingleri ve satışları artırıcı görüntü objeleri olarak kullanılıyor.
- Gelenek görenek adı altında aile bireylerine hizmete zorlanıyor.
- Kadının nasıl giymesi gerektiğine erkekler karar veriyor.
- Dil şiddetiyle, atasözleriyle kadınlar aşağılanıyor.
- Namus adı altında kadınlar katlediliyor.
- Taciz ve tecavüzler artarak devam ediyor.
- Tutukevlerinde kadınlara yönelik şiddet sürüyor.

- Kadınlar evlilik, hamilelik gibi gerekçelerle işsiz bırakılıyor.
- Ücret dengesizliğine kurban ediliyor.
- Aile içi şiddet sorgulanmıyor
- Eşinden ayrılan kadınlar toplumsal ve ailesel baskı altında tutuluyor.
- Kadınların hangi saatlerde sokağa çıkıp çıkmayacağına erkekler, aile veya toplum karar veriyor.
- Kadınların yönetimlerde, siyasette yer alması engelleniyor

Erkek egemen dünyada kadınlardan sadece ailenin geçimine ekonomik katkı sunmaları, ev işleri yapmaları, çocuk bakımı vb gibi işleri yapmaları beklenir.

Bu nedenledir ki dünyanın yükünü sırtında taşıyan kadınlar uzun yıllardır bu yükün ağırlığından, toplumsal ve ailesel baskılardan, gelenek ve görenekler yüzünden siyasette, sendikalarda yeteri kadar katkı sunmak ya da aktif olarak mücadeleye katılmak konusunda sıkıntılar ve zorluklar yaşamışlardır.

Ancak bütün bu engellemeler, baskılar, dayatmalar, tacizler, tecavüzler ve şiddet kadınların bilinçlenmesine, örgütlenmesine, artık kendi düşmanlarının kapitalizm ve ondan beslenen erkek egemen yoz sistem

olduğunun farkına varmalarına neden olmuştur.

İmkansız gibi görünse de belki içimizden bazıları aile içi şiddeti yaşamamış, baskılara, tacize, toplumsal dayatmalara maruz kalmamış olabilir, ama bilinmelidir ki dünyanın her yerinde her an bu olum-suzlukları yaşayan kadınlar vardır ve bizler birlikte mücadele etmezsek hep var olacaktır.

Ama artık kadınlar yüzyıllardır süregelen bu baskılara karşı örgütleniyor, başkaldırıyor ve mücadele ediyorlar. Çünkü bu baskılara ve şiddete karşı durabilmenin tek yolu dayanışmadan ve güç birliğinden geçiyor. Kadınlar haklı olduklarını biliyorlar bundan aldıkları güçle kapitalizmin ve ondan beslenen erkek egemen düzenin yarattığı siyasal, sosyal ve ekonomik engelleri aşacaklarının da bilincindedir.

Hep saygıyla andığımız KESK eski Kadın Sekreteri Sevgili Sevgi GÖYÇE'nin KESK Kadın Kurultayında söylediği gibi "Söyleyecek sözümüz hayatı değiştirecek gücümüz vardır yeter ki çarkın içinde bir çakıl taşı olalım" Biz kadınlar karar verdik bunu başaracağız...

“O THY GREVCİLERİNDEN BİR KADINDIR.”

KAMU SPOTU

O THY grevcilerinden bir kadındır. Çoğunluğu da kadındı zaten o grevcilerin, hani şu çekçeklerini sürükleyerek yuvalarını başka diyarlara sürükleyen kadınlardan. Sizlerin çoğu onları vakitli vakitsiz havalıca sürükledikleri valizlerinden tanırırsınız. Halbuki onların çoğu birer kaplumbağadır benim gözümde, çünkü az denememiştir o valize girip annemle beraber uzak diyarlara gitmeyi. Kaplumbağa yerine bir kanguru gibi kesesi olsaydı keşke derdim hep ve bana da bir yer açılsaydı o bütün kadınların özenerek baktığı kıyafetlerinin parfümlerinin arasında. O benim annemdir.

Size dilim döndüğünce annemin hikayesini anlatacağım. Gidişlerinden birini anlatacağım, dönüşlerini zaten hiç anlatmama gerek bile gerek yok çünkü herkes uzaklardan gelen anne babalarının nasıl da çaresizce elleri kolları dolu olarak; çocuklarına yokluklarını izah ettiklerini bilir.

Renkli kitaplar, bilmediğimiz dillerde şarkı söyleyen bebekler, atlasın üstünde gezinen ana kız parmaklarıyla dünyaya dokunarak gezdiklerini herkes bilir.

Annemle babam pek kavga etmezlerdi, belki de buna zamanları olmamıştı o güne kadar. O sabah ilk kavgalarını etmişlerdi yanımda. Babam hafta sonları kesinlikle evde olduğu için beni de anneannemin evinden alıp eve getirirlerdi genelde. Annemin boşu olursa da

kendisi anneanneme gelip benimle vakit geçirirdi. Telefonların çalması ikimiz için de can sıkıcı olurdu. Çünkü bilmeyen için izah edeyim; iki uçuş arasında bir boşluk zannedilir bu izin günleri, halbuki aslında karıncaları düşününce daha iyi anlaşılır

Konu. Düşünün bir ekmeği yuvaya taşımaya çalışan bir karınca sürüsünü ve bizim ekmeğimizin bir uçak olduğunu. O uçağı yuvalarına taşımaya çalışan karıncalardan biri hastalanıp yere serilince, ağacın altında dinlenmeye çalışan bir diğerinin onun yerine

çağrılması elzemdir. Yoksa uçak yerine ulaşamaz.

O gün annemle geçirdiğimiz uzun bir gündü ve bana şu işten atılan F. teyzemi anlatmıştı uzun uzun. Bunu sizinle paylaşacak değilim, annemin bana anlattığına göre bu herkesin bilip de bilmezden geldiği bir hikayeymiş zaten. Yetişkinler için bir çocuğun ağzından tekrar dinlemek de hoş olmaz diye düşünüyorum bu hikayeyi. F. teyze ilk 305 e girip derece almış bu anlaşılabilir hikayede. Onu orada yalnız bırakmamak lazım. Ertesi sabah da de kanunlarda yazan bir eylem yapılacakmış. Eylemin adı da; “evde dur - uçağı taşımayı bırak - herkes durup bizi dinlesin” eylemiymiş. Bu şekilde konuşup anlaşılıp, işverenle barışılacakmış. Kısa sürecekmiş. Tatil gibi anlayacakmışım. Ama ben okula devam edecekmişim. Tatil onlaraymış sadece bana değil. Bu arada da harcadığımız paralara da dikkat etmemiz lazım. Annem eminim bunları babama da anlatmıştır. Ama galiba babam bunu pek anlayamadı. Neyse o gece eve geçtik. Babam işinden eve gelen evine barkına düşkün bir adammış; anneannem komşulara anlatırken duyarım bunu hep. Ondan biliyorum babamın dışarıdan nasıl kusursuz bilindiğini. O da tıpkı bize ziyarete gelen

“Kıyamam sana” diye yürek okşayan sevgi nidalarıyla ortalığı velveleye veren, greve katılmadığı için annemle araları açılmış olsa da tekrar hayatımıza girmeyi başaran tatlı E. Teyze gibi kusursuz biri olarak bilinir dışarıdan.

O yüzden bazen hele hele bugünlerde kafam çok karışık. Madem bütün bunlar doğru insan olabilmek için sürdürülen bir mücadelenin parçasıydı, anneme bir ödül vermek gerekmez miydi? Neyse uzattım galiba. O sabaha karşı annem ekmeğimizin yanına gidemedi. Gidemedi diyorum çünkü yorganımın altından onların kavgalarını dinlediğim kadarıyla babam o sıralar Gargamel' e güveniyor ve şirinlerin köyünün bir hayalden ibaret olduğunu, anne-şirinin arkadaşlarına ve pratikte yasalara güvenmemesi gerektiğini söyleyip duruyordu. Annem ağlayarak anlatmaya çalışıyordu.

Annemin ağlamasına dayanabilirim zannediyorsanız yanılıyorsunuz. Ama ben yorganımın altından çıkıp da onların yanına gitsem konuşmayı keseceklerdi ve ben anlayamayacaktım. Küçük kara balık olmuştum adeta. Annem miydi gidemeyen, yoksa kaplumbağa hızında içine dönen başka birisi mi bilemedim? Ama sanki tavşanlar, ürkek tavşanlar dolmuştu evimize. Anneme sürekli mesajlar geliyordu. Sendikadan geliyordu, şirketten geliyordu. Her mesaj sesinde tavşanlar karanlıkta onlara doğru tutulan mesaj ışığına bakıp da donakalıyorlardı. Evimiz korkak tavşan doluydu. Babam sürekli yeni arabalarının kredi borcundan bahsediyordu, halbuki ben paramız var diye o arabayı aldık zannediyordum. Meğer hemen her şeyimizi, benim okulumu ve diğer eşyalarımızı çalıştıkça ödüyorlarmış bankaya. Allahtan ev

bizimmiş de... Bu haberle biraz olsun rahatlayıp uyuyakalmıştım.

Sabah annem beni uyandırdığında zannetmiştim ki nihayet uzak sulara beraber ulaştık, orada bizi dostlar bekliyor. Bizim gibi uzak sulara yüzmeyi başarmış rengarenk balıklar... Annem bir arkadaşına anlatırken şöyle tarif ediyordu; ayağımı uzattığım anda o suya gireceğimi biliyordum. Dalmayı bilsem keyifli olurdu belki o okyanus sularında gezinmek ama korkuyorum da bir taraftan. Bir hostes bir pilotla evlense daha yakışık alır derdim hep, yakışıklı pilot amcaları hep severdim. Hep babamın da pilot olmasını istemişimdir. Tabii o sabaha kadar... Artık onlar benim gözümde çok kazanıp çok pahalı zincirleri olan insanlardı sadece, çünkü onlarda bizim gibi her şeylerini bankalara sorup alıyorlarmış ve aldıkları şeyler bizimkilerden daha da büyük olduğundan borçları elbette daha da fazlamış. Aslanlar gördüm, çok değerli varlıklar gördüm hayvanat bahçelerinde öyle güzeldiler ki... Bazen pilot amcalarım da öylece rüyama giriyorlar. Dünyanın tozunu

attıran bu adamlar altın kafeslerde altın zincirlerini parmak uçlarıyla havada çevirip havalı oyunlar oynuyor gibiler.

Sabah telaşla anneannem eve daldı. Anneme çıkıştı. Annem grev alanına gideceğini söyleyip kurtulabildi ancak. Herkes biliyor herkes biliyor ama birkaçı yapıyor. Benim bu olaydan anladığım buydu. Sonraki aylar kavga gürültüyle geçti. Annem beni arada sırada grev alanına götürdü, orada alana gelen ablaların, anneleri babaları veya kocalarını gördükçe içim cız ediyordu. Anneme daha sıkı sarılıp onun yalnızlığını elimden geldiğince gidermeye çalışıyordum.

Sonra bir "dönmek" lafıdır ortada dolaşmaya başlamıştı; annem kaygılıydı, gergindi ve mutsuzdu. O günler benim grev halaylarına "angaranın bağlarına" katıldığım son günlerimdi. O günden sonra annem beni grev alanına hiç götürmedi. Yalnız gittiğini çünkü oranın artık bir çocuğa uygun olmadığını söyledi. Eve yalnızca hafta sonu getirmeye başladılar beni. Babam evdeydi keyfi yerindeydi ama annemi teselli

edemiyordu artık. Annemin artık benim dışımda arası herkesle kötü gibiydi. Kimseyle konuşmuyor, gerekmedikçe telefonlarını açmıyordu.

Bir hafta sonu annemin Ankara da bir eylemde olduğunu zannettiğim bir gün, tıpkı eski günlerdeki gibi onun gardırobunu karıştırdım. Güzel elbiselerini üniformalarını inceledim. Bunu bir sonraki hafta sonu yaptığımda gerçeği anladım, ne de olsa cahillikten çok uzağım. İlköğretimde okuyorum ve annemi iyi tanırım. Ütü yapmayı sevmez. Annemin arkadaşlarını yarı yolda bırakıp da döndüğüne, beni kendi gözlerimden daha iyi kim inandırabilirdi ki? Fularlar ütülenmiş, fularlar ütülenmiş...

“Annen döndü” diyenlere bir cevabım var. Bu bir soruysa eğer, annem oradayken siz neredeydiniz? İkincisi annem maalesef kimseye dönebilmiş değil. Ne kendine, ne babama, ne de anneanneme. Belki de sonsuza kadar o gittiği yerde kalacak kim bilir? Onu kimse anlayamadı. Yalnız kaldı.

Pardon röportajcı ağabey, siz bir THY kadın grevcisinin kadın gözünü ararken çocuk gözüne rastladınız değil mi? Biliyorum annemin yerinde siz olsaydınız da, erkek gözü olacaktınız bu işin. Hep aynı, yani eve ekmek getirmek, sorumluluklar, borçlar şu bu... Benim anladığım artık çocukları çok da güzel bir dünya beklemiyor sanki. Beni hiç beklemiyor. Annem babamı artık sevemiyor. Anneanneme ise boş gözlerle bakıyor. Dostluğa önem verir o, artık tek dostu kalmış değil. Ona dost olamayacak olanlar kendi vicdanlarını aklayan birisi sıfatıyla ona kucak açsalar da onu yaramazlık yapmış kardeşleri olarak sevebilirler ancak. Asıl dostluğunu istediği F.teyze gibilerin de gözlerinin içine

bile bakamaz halde. Adları bile gelince aklına gözleri doluyor.

Ben çocuğum.

Kimden istenir bu

bilemiyorum

ama

insanlar doğru bildiklerini

yapabilsinler ve

çocuklara

“doğru” kişi

olmak öğretilibilsin diye

ne isterdim biliyor musunuz?

Hani şu kamu spotları var ya onlarda bu doğru insanların tanıtılmasını, böylelikle en azından doğru bildiğini yapmaya çalışan insanların ayağına kocaları, anneleri, çocukları, bankaları bağ olmasın. Yerlere tükürülmez ama neden insanlık onuruna tükürülebiliyor? Babam gidince hafta sonlarım da olmayacak. Ama ben artık büyüdüm. Artık annemden öğrenebildiğim kadarıyla bu kamu spotlarını, kitapları, masalları gözden geçirip yenilerini yapabilirim. O yüzden diyorum ki size, benim anneler gününden anladığım “kadınlar günü”dür ve hepimizin vicdanlarında özgür olabildiği günlere kapı aralayabildiği ölçüde anlamlıdır.

GÜÇLÜ SENDİKALARIN KADINLARA İHTİYACI VAR!!!

“Kadın üyelerinin hakları için mücadele etmeyen sendikalar hem üye sayılarında hem de tüm emekçilerin çalışma şartlarında ve ücretlerinde gerileme yaşayacaklardır. Bunun böyle olmaması için mücadele etmeliyiz.

Sendikaların kadınlara, kadınların da sendikalara ihtiyacı vardır!”

Sarah Finke, ITF Kadın uzmanı

Ulaştırma işkoluna kadın işçi sayısı giderek artıyor. Yine de sektörün erkek egemenliği devam ediyor. ITF üyesi birçok sendika kadın işçilerin ihtiyaçları ve kaygılarını gereği gibi gündemlerine almış değil. Kadın üyeler tam olarak sendikalara uyum sağlamış değil ve çok kez de erkek çalışma arkadaşlarından düşmanca veya tacizkar davranışlar görüyorlar. Bunun gibi birçok durumda kadın işçiler sendikaya katılmamayı seçiyorlar.

1998'de ICFTU ve ILO tarafından yapılmış olan bir araştırma benzer etkenlerin kadınları sendika üyesi olmaktan alıkoyduğunu gösteriyor. En yaygın sebep, kadınların sendikanın kendilerine nasıl faydalı olabileceğini bilmemeleri. Bir diğer sebep ise kadınların aile sorumlulukları yüzünden sendikalara katılacak zaman bulamamaları.

Kadınlar neden sendikal faaliyete katılmayı zor buluyor?

Sendika üyesi olan kadınlar genellikle hem sendikada hem işyerlerinde azınlıktadırlar. Bu nedenle de sendikal faaliyete katılmayı ve seslerini duyurmayı güç bulurlar. Toplantıların tarzı çoğu kez kadınlar için ilk engeli teşkil eder. Çok kez cinsiyetçi bir dil kullanılır. Bu da kadınları yabancılaştırıcı bir etki yapar. Cinsiyetçi dilin yanında toplantılar çatışmalı ve saldırgan üslupta olabilmektedir. Söz kesilmesi ve alaycı yorumlar yapılması sıradan olaylardır.

Kadınlar ile erkekler farklı biçimlerde iletişim kurarlar. Erkekler çoğu kez kadınların da olduğu ortamda konuşmaya egemen olmaya ve söz kesmeye eğilimlidirler. Kadın katılımcıların seslerini duyurabilmek için mücadele etmeleri gerekmektedir. Kadınların ayrıca toplantılara katılmasının önünde pratik engeller de vardır. Toplantılar çalışma saatleri dışında, özellikle de akşam saatlerinde yapılması kadınların katılımı için caydırıcı olmaktadır. Çoğu kez ulaşım olanağı sağlanma-

makta ve çocukların bakımı için olanak yaratılmamaktadır. Veya kadın işçiler bir toplantıya gitmekte ama toplantının kendi ihtiyaçları ve sorunları açısından önemli olmadığını görmekteyiz. Eşit muamele, annelik izni, çocuk bakımı gibi konular “kadın konuları” olarak görülmektedir ve nadiren ele alınır. Bu nedenlerle de kadınlar bir daha toplantıya katılma isteği duymazlar.

Benzer şekilde toplu sözleşmelerde erkek egemen bir yaklaşımla imzalanır. Bu da kadının emekçiler için önemli olan konuların paz-

arlık gündeminde yer almaması anlamına gelir. Bu da kadınların sendika üyesi olmayı gerekli görmemesine yol açabilir.

Ayrıca kadınlar liderlik konumlarına ulaşmakta engellerle karşılaşılır. Bu engellere örnek sendikalardaki egemen erkek kültür, kadınların birçoğunun orantısız aile sorumlulukları ve rolleri ile kadınların çoğu kez duydukları yeterlilikleri konusundaki özgüven eksikliğidir.

Kadınların sendikaya katılımını artırmak

Kadın emekçiler ve sendika aktivistleri birçok sendikadaki egemen erkek kültürünü değiştirmek konusunda öncü rolü oynamışlardır. Bu kadınlar sendikal yaşamın her düzeyinde kadın üyelerin aktif ve demokratik katılımını sağlamak için stratejiler geliştirmişlerdir.

ITF'ye bağlı birçok sendika eşitliği sağlamak için kendi içerisinde yapılar oluşturmuştur. Bu yapılar sendikadan sendikaya farklılıklar göstermektedir. Birçok sendikada bir kadın komitesi oluşturulmuştur. Bazı sendikalar bir kadın uzmanı da görevlendirmiş veya bir

***Sendikamızın 193 kadın üyesi vardır.**

***2005 yılından beri hem merkezi düzeyde hem de şubelerde Kadın Sekreterliği bulunmaktadır.**

***2011 yılında oluşturulan Merkezi Kadın Komisyonu oluşturulmuştur.**

***Başkanlar Kuruluna Kadın Komisyonundan 1 kadın temsilci olarak katılmaktadır.**

***Merkezi Kadın Komisyonunun tespit edeceği bir kadın üye Merkezi Örgütlenme ve Eğitim Komisyonunun katılımcısıdır.**

***Kadınların sendikal çalışmalara daha güçlü katılmalarını sağlamak için bir eğitim programı yapılmış olup, bu programın ITF ve ETF ile ortak**

kadın departmanı oluşturmuşlardır. Kadın yapıları oluşturmak için bir dizi iyi sebebimiz vardır.

Kadınlar ve toplu sözleşme

Çok az sendika toplu sözleşmeye kadınlarla katılmaktadır. Toplu pazarlık esasen sendikal faaliyetin kalbi olduğu için, bu sürece tüm sendika üyelerinin ihtiyaçları ve kaygıları dahil edilmelidir. Ancak kadın yöneticilerin/uzmanların veya temsilcilerin olmaması bunu zorlaştırmaktadır.

Kadın ulaştırma emekçileri ve uluslararası dayanışma

Dünya çapında kadın ulaştırma emekçilerinin birçok ortak sorunları vardır. Bir araya gelerek kadınlar birbirlerinden öğrenebilir, ortak çözümler arayabilir ve ortak eylem geliştirebilirler.

1998'deki ITF kongresinde karar alınarak ITF'de bir uluslararası kadın komitesi oluşturuldu. Bu komitede ITF içindeki sekiz sektör ve beş bölge temsil ediliyor. Beş sandalye de Yönetim Kurulunda yer alan kadınlar için ayrılıyor. Yine bu kongrede ilk kez bir kadın ITF Başkan vekilliğine seçilmiştir.

ITF Kadın Ağını ilerletmek ve güçlendirmek

için bir bilgilendirme bülteni çıkarmaya başlandı.

Sendikal eğitimler de çok önemli. Eğitim faaliyetlerinde % 30 kadın katılımı hedefini yaşama geçirmenin yanı sıra, ITF Afrika'da kadınlar için bir eğitim programı organize ediyor ve Latin Amerika ve Asya/Pasifik bölgeleri için de benzer projeler hazırlıyor.

Bir örnek vermek gerekirse, bu çalışmaların öncüsü 1994'te Bangkok'ta yapılan Kadın Konferansı'ndan söz edilebilir. Bu konferansla ITF Kadın Programı başlamış oldu.

Bu konferansla birlikte, bir dizi sendikanın katıldığı "Dünyayı taşıyan kadınlar" başlıklı ITF kampanyasının başladı ve Asya/Pasifik bölgesindeki kadınlar aralarındaki yakın bağı koruyarak birbiriyle dayanışmanın önemini kavradılar. Amaç kadınların sendikalara katılımını teşvik etmek, bir bilinç yaratmak, kadınların katılımını artırmak ve güvenlerini geliştirmektir. Ulusal ve bölgesel faaliyetler başlatılır başlatılmaz, kadın ulaştırma emekçilerinin bu faaliyetlere büyük bir ilgi gösterdikleri görüldü. Çalışmalar sonucu yavaş yavaş kadınların katılımı artış gösterdi. Bu ağ daha sonra Bangladeş, Pakistan ve Nepal'e genişledi. Bu ağın başarısından bahsetmek için henüz erken olsa bile en azından bölgedeki kadın ulaştırma işçilerini eskisine göre birbirlerine çok daha fazla yakınlaştıracakları muhakkak.

*Haklarımınla,
hak mücadelemle
insanım*

ŞİDDET KONULU HABERLERDE BAKIŞ AÇIMIZI BİRAZ DAHA GENİŞLETMELİ MİYİZ?

Bahar KARAKAŞ ULUĞ

BTS Ankara Şube Kadın Sekreteri

Kadınlara yönelik şiddet toplumsal olarak inşa edilmiş ve çeşitli şekillerde meşrulaştırılmıştır. Bu meşrulaştırma kimi zaman kanun koyucular tarafından gerçekleştirilirken kimi zaman medyada haberlerin sunuş şekli ile karşımıza çıkmakta, kutsal metinler aracılığı ile de meşruluğu Yararıcıya dayanmaktadır. Toplum kadınlara boyun eğen, mazbut, söz dinleyen, ev işlerini yap-maya yönelik beceriler geliştiren, narin, kibar, hassas özellikleri yakıştırırken, erkeklere tuttuğunu koparan, hırslı, güçlü iradeli gibi tam zıddı özellikler yakıştırır. Bizim için belirlenen cinsiyet rolleri biz doğmadan önce belirlenmiş ve biz bu rollerin içinde kendimize

toplumsal alanda yer edinmeye çalışırız.

Okuduğumuz bir kitapta, izlediğimiz bir haber de, yolda tesadüfen karşılaştığımız bir olayda yetiştiğimiz ortamın kültürel kodlamaları etkisi ile ve ya hayatı nasıl algılayıp kendimizi hangi şekilde geliştirmişsek o yönlü tepkiler veririz. Algı ve yorumlarımız

üzerinde en çok etkili olan araç ise basındır. Her gün birçok haber ile karşılaşırız. Bize verilen haberin sunuş şekli, hissedeceğimiz duygular üzerinde oldukça etkilidir. Bir ölüm haberinin verilmiş şekli ile bile kimi zaman kalbimizde büyük bir sancıya yol açarken kimi zaman belki de "oh oldu" diyebiliyoruz. Toplum olarak tepki vermemiz gereken birçok olaya tepkisiz kalıyoruz, çünkü haberlerin sun-

uş şekli biz farkında olmadan bizim tepkimizin ne olacağı yönünde belirleyicidir. Peki haberlerin sunuş şekli bizim algı ve davranışlarımız üzerinde bu kadar etkiliyken kadına yönelik şiddetin haber boyunca nasıl aktarıldığına hiç dikkat ettiniz mi?

21 Kasım 2011'de üniversite masraflarını karşılamak için "barda" çalışan kadın, iş dönüşü tecavüze uğradı.

10 Şubat 2014 tarihli habere göre 16 yaşındaki H.İ.'ye tecavüz iddiasıyla yargılanan sanık hakkında mütalaa veren savcı birlikte bira içilmesini "rıza"ya gerekçe gösterdi.

Ne düşünüyorsunuz. Zaten bu kadınlar cinselliğe açık değil mi? Haber başlığı da öyle verilmiş gibi, "barda" çalışan kadın, "bira" içen kadın.

Antalya'nın Alanya İlçesi'nde 26 yaşındaki Nazmi Boz, babasını başka erkeklerle aldattığını iddia ettiği annesi 55 yaşındaki Rabia Boz'u yatağında uyuduğu sırada otomatik av tüfeği ile başından vurarak öldürdü. Olaydan sonra jandarmaya teslim olan şüpheli,

**"16 yaşındaki H.İ.'ye tecavüz iddiasıyla yargılanan sanık hakkında mütalaa veren savcı birlikte bira içilmesini 'rıza'ya gerekçe gösterdi."
(10 Şubat 2014 tarihli haber)**

"Cinayeti namus için işledim" dedi.

Gölbaşı'nda öldürülmüş halde bulunan 26 yaşındaki Hülya S.'nin kocası Barış S., cinayeti itiraf etti. Barış S., karısını "namus" yüzünden öldürdüğünü söyledi.

Her gün karşılaştığımız haber başlıkları. Bazen kadının barda çalışması, bazen içki içmesi, bazen eşini aldatması, her seferinde başka bir başlık ile verilen kadınların ölüm haberleri. Kimi zaman bizde yargılıyoruzdur belki, "acaba" diye aklımızda bir şüphe beliriyordur, neden bizim başımıza gelmiyor da onların başına geliyor diye soruyoruzdur kendimize. Belki yaşadıkları hayat ile buna izin veriyorlardı kim bilir?

Bir haber başlığı daha vereceğim;

1 Kasım 2006 tarihinde 17 aylık bebeğe tecavüz edildi.

Bu küçük çocuk barda çalışmıyordu ve bir-ada içmemişti. Şimdi acıdık değil mi? Lanet olsun dedik, küçücük çocuk nasıl bunları yaşar!. Belki de kendi çocuğumuzu yeğenimizi düşündük ve bizim başımıza gelmediği için şükrettik.

5 haber 3 farklı duygu, sebebi ne, her 5 haberde de ortada mağdur var. Biz neden farklı duygular hissettik. Haber başlığından olabilir mi?

Medya verdiği haberlerde kadını sadece bir şart ile koruyor, çocuk olma şartı(Ki bazen o bile yetmiyor. Çünkü yasa gereği 18 yaşında yetişkin olan biz kadınlar eril bakış açısında 12 yaşında yetişkin oluyoruz. 12 yaşından sonra bize uygulanan her şiddetin bir nedeni var). Onun haricinde kadınların tecavüze uğraması, şiddet görmesi ya da öldürülmesi ile ilgili haberleri mutlaka sebepleri ile okuyoruz. Haberleri yorumlarken de şayet toplumsal cinsiyet bakış açısından kurtulamamış isek bize verildiği şeklin dışına çıkamıyoruz. Aslında kadına yönelik şiddetin medyada

yansımaları, bir yerde medyada kadının nasıl konu olduğu ile ilgilidir. Bu durum medyada eril bakış açısının ne kadar baskın olduğunu da gösterir.

Kadına yönelik tecavüz, şiddet, cinayet vakalarının hukuki boyutunu incelediğimizde yine aynı şeyle karşılaşıyoruz. İyi hal indirim, kadının rızası vardı kararı, zaman aşımı vs.

Kararları verenler de ne tesadüftür ki basında olduğu gibi yine eril bakış açısına sahip kanun uygulayıcıları. (Burada küçük bir ayrıntıyı belirtmem gerekiyor; ülkemizde sadece kadına yönelik tecavüz vakaları değil korumasız erkek çocuklara yönelik tecavüz vakaları da gerçekleşmektedir. Taciz ve ya tecavüze uğrayan erkek çocukların neredeyse hepsi 18 yaşın altındadırlar ve mahkeme esnasında savcı uzun süreli hapis cezası isteminde bulunmaktadır. Aynı yaşlarda (12-13) farklı cinsiyetlere sahip çocuklar tecavüze uğradığında, mağdur erkek çocuğu ise kesinlikle çikolata, para, v.b. şeyler ile kandırıldığı ayrıntısı ile haber

verilirken, mağdur kız çocuğu olduğunda, yemek, çikolata, para ile kandırılarak tecavüze uğramışsa bu kez rızası vardı, zaten “yolluydu” hissi verilerek aktarılmaktadır. Ayrıca bu tür şiddete maruz kalan erkek çocukları hiçbir zaman ne basın ne de toplum nezdinde kadınlar gibi yargılanmamaktadır. Çünkü akli başında olan bir erkek asla kendi hemcinsiyle birlikte olmak istemez. Bu değerlendirme şekli, toplumun kadın erkek ilişkilerindeki heteroseksist yaklaşımını da göstermektedir.) Ve bu durum ülkemiz açısından ne yazık ki son 12 yıldır artık işin içinden çıkılmaz bir hale gelmiştir.

Devlete ait kanallarda yer alan programlara çıkıp hamile kadının sokağa çıkmasını terbiyesizlik olarak gören zihniyet, neden bunca tecavüzcünün sokakta serbest bir şekilde dolaşmasını insanlık suçu olarak görmez. Kendini muhafazakar liberal olarak adlandıran hükümet döneminde kadına yönelik, şiddetin 2001 yılına oranla, kimi yıllarda %1900 artması tesadüf müdür?! Ben bunun tesadüf olduğuna kesinlikle inanmıyorum.

Biz kadınlar, kadınları sadece annelik duygusu ile yücelten ve en asli görevinin çocuk doğurmak olduğunu söyleyen bir lider tarafından yönetilmekteyiz. “Ben zaten kadın erkek eşitliğine inanmam”, halk evleri yürütme kurulu üyesi Dilşat Aktaşlar için “O kadın mıdır kız mıdır bilmem” cümlelerini kullanarak, kadınlara bakış açısının ne kadar cinsiyetçi olduğunu söylemekten çekinmeyen bir başbakan ve “çocuk yaşta evlilikler masumane” açıklamasını yaparak bu durumu ebeveynler tarafından nor-

malleştiren Aile ve Sosyal Politikaları Bakanı'na sahibiz. Tecavüzcüsü ile evlenmesini içeren eski TCK' nin 434. Maddesinin geri getirilmesini öneren bir hükümet tarafından yönetilip, kadınların uğradığı şiddette bir neden arayan hukuk ve basın ile çevriliyiz. 12 yıllık iktidarları boyunca kadına yönelik uygulanan bunca şiddet ile ilgili yaptığı tek açıklamanın yine kadın aleyhine yapıldığı (“Tecavüze uğrayan kadın çocuğunu doğursun, gerekirse devlet bakar.” Recep Akdağ, “Anası tecavüze uğruyorsa neden çocuk ölsün, annesi ölsün.” İ. Melih Gökçek, “Her kürtaj bir Uludere'dir.” Recep Tayip Erdoğan) bir iktidardan, toplumsal cinsiyet eşitsizliğini ortadan kaldıracak samimi adımlar atmalarını beklemek çok mantıklı görünmüyor. Biz kadınlar cinsiyet eşitsizliği üzerinde

şekillenen, kadının kesinlikle ikinci sınıf insan olduğunu içine sindirmiş ve her zaman olarak günah keçisi olarak görülen bir dünyada yaşamaya mecbur bırakıyoruz. Bu durum ile başa çıkabilmek, ayakta kalabilmek için birbirimizden başka çaremiz olmadığını fark etmeliyiz. Bizlere yöneltilen şiddetti, eril bakış açısıyla değerlendirmek yerine, birbirimize gerekli desteği sunmalıyız. Bu 8 Mart' ın tüm kadınlar için, birbirimiz yargılamadan anlayabilmeye çalışacağımız, feminist bakış açısı ile olayları değerlendirmeye başlayacağımızın miladı olmasını diliyorum.

5 SORU 5 CEVAPTA KADIN HAREKETİ

‘BTS KADIN DERGİSİ ‘SORDU, ANKARA FEMİNİST KOLEKTİFİ CEVAPLADI...

Kadın cinayetleri sizce neden artıyor?Hükümetin kadın politikaları, kadınlara dair konularda kurduğu dil ile ilişkisi var mı?

Feministler temel ortaklıklara rağmen, bu soruyu farklı noktaları vurgulayarak yanıtıyor. Üzerinde birleşilen noktalar olarak şunları söyleyebiliriz: Kadınlar artık şiddete katlanamıyor ya da katlanmıyor, hayatlarını değiştirmeye çalışıyor. Bu adımı atmalarını sağlayacak bazı koşullar var artık. Boşanmanın çeşitli toplum kesimlerinde belli bir meşruiyet kazanması, güvencesiz de olsa, esnek çalışma, ev eksenli çalışmanın kazanç kaynağı olabilmesi vb. Öte yandan işsizleşen, yoksullaşan, güvencesiz çalışan ve bu olumsuz koşullarda bir de ellerin altındaki iktidarlarının sarsıldığını görmeye dayanamayan erkekler, “erkekliklerini” sürdürmeyi, süregelen şiddet biçimlerinin ötesinde cinayete vardırıyorlar. “Erkeklik krizi” olarak da adlandırılıyor bu durum. Ancak kadına yönelik şiddet ve cinayet vakalarının toplumun tüm sınıflarında yaşanıyor olması, yukarıda verdiğimiz yanıtı geçersiz değil ama eksik kılıyor. Cinayetler özelinde failerin sosyo-ekonomik durumlarına ilişkin gözlemden öte sayısal veriler elimizde yok. Toplumun tüm kesimlerinde tepki gören ve gündemde yer bulan cinayetlerin artışı, bize diğer şiddet

biçimlerini unutturmuş değil. Bu nedenle diğer fiziksel şiddet biçimlerini, cinsel, ekonomik, sözel, psikolojik şiddeti, hepsini birlikte alıp, cinsler arası iktidar ilişkisine dikkat çekerek “erkek şiddeti” tanımlamasını önemsiyoruz.

Kadın cinayetlerinin artma nedenleri üzerine düşündüğümüzde, bizim için önemli bir politika odağı olan özel alanın (aile, sevgililik ilişkisi) dışına bakmak gerekiyor. Özel alanda kendini gösteren bu şiddet, bugün için bizi devlet, pazar, yurttaş ilişkilerini dönüştüren neoliberal politikaların toplum yapısında yol açtığı çözümlere, kırılmalara ve her dönem varlığını sürdüren militarizmin etkilerine bakmaya götürüyor.

Erkek şiddetinin artmasında hükümetin politikalarının ve kullanılan dilin etkisi var. Hükümetin, almadığı önlemler ve sağlamadığı imkânlarla kadınları korumamasının yanında özellikle aileyi

temel alan politikaları çok önemli bir etken. Kalkınma planları içinde ilk defa 10. kalkınma planında aile adı altına bir bölüm açılmış durumda ve kadınlarla ilgili konular bu başlık altında tanımlıyor. Kadın istihamının arttırılması ailenin güçlendirilmesiyle birlikte düşünülüyor. Bu durumda da kadının hem evden çalışması hem de tüm ev yükümlülüklerini yerine getirmesi bekleniyor. Kadın kamusal alana çık(a)madığında erkek şiddeti karşısında güçsüzleşiyor. Ayrıca bu aile temelli politika, sığınaklara gelen kadınlarla aile bütünlüğünün yeniden tesisi üzerinden bir çalışma yapılması sonucunu doğuruyor.

Hükümetin kadın politikası, feminist hareketin otuz yılı bulan mücadelesinin ciddi etkisiyle edinilmiş kazanımları da tehdit ediyor. Aile temelli bir politika, kadınları görünmezleştirmeyi hedefliyor. Özellikle başbakanın söylemleri ki bunlardan en kritik olanı, kadın-erkek eşitliğine inanmadığını belirtmesi oldu. Bu ifade dalga dalga yayılarak özellikle de erkek kamu çalışanlarını etkiledi. Kadına yönelik şiddetle mücadelede meslek profesyonelleri olarak adlandırdığımız polis, sağlık çalışanları (adli

tıp dahil), adalet mekanizması, sosyal hizmetler personeli gibi alanlarda verilen hizmetlerde bunun etkileri görüldü /görülmemekte. Bu söylemin, tüm topluma nüfuz eden bir etkisi de oldu. Bu nedenle birçok erkek, kendi hayat hakkı çerçevesinde çalışmak, boşanmak veya herhangi bir konuda kendi kararını vermek isteyen kadınları engellemeyi daha bir hak olarak görmeye başladı ve bu engellemenin en ağır yolu olan cinayeti kolaylıkla kullanır oldu.

Kadın cinayetlerinin artmasının bir diğer önemli nedeni de militarist politikalar. Son bir yıllık dönemi saymasak da otuz yıla yaklaşan ve onbinlerce insanın hayatını kaybettiği bir iç çatışmanın, insan öldürmenin kutsandığı bir iklimin kadınlara yansması bu gördüğümüz.

Son şiddet yasası ve yeni kurulmuş olan şiddet önleme ve izleme merkezleri, şiddetle mücadelede yeterli oluyor mu?

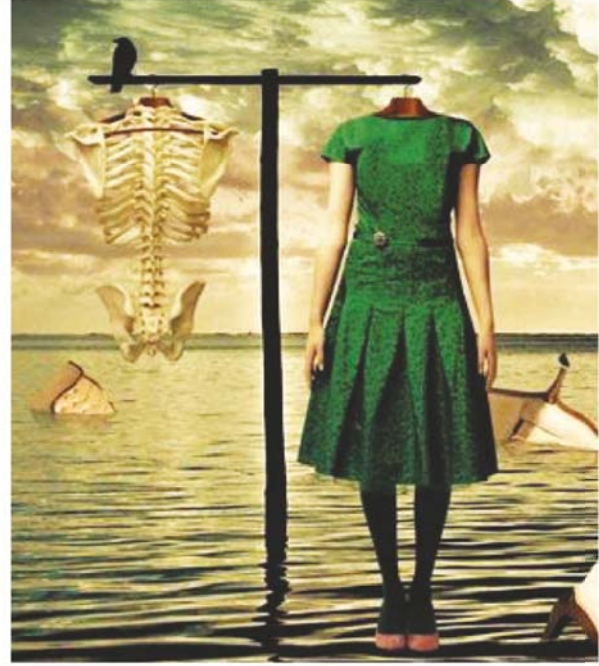
Öncelikle şiddet yasasının hazırlandığı dönemde kadın örgütlerinin ne kadar büyük bir emek ve zaman harcadığını belirtmek gerekiyor. Ancak kadınların ısrarlı çaba ve uğraşlarına rağmen, hükümet ve bakanlık bildiğini okuyarak tüm o emeğin üstünü bir çırpıda siliverdi. Önce Bakanlar Kurulu'nda imzaya açılan tasarı meclis başkanlığına sunulurken kıvrak bir hareketle ismi değişmiş ve "Kadının ve Aile Bireylerinin Şiddetten Korunmasına Dair Kanun Tasarısı'ndan ", "Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısına" dönüşmüştür. Sadece bir isim denilip geçilemeyecek bu durum yasanın içeriğinde ve uygulamalarındaki aile temelli yaklaşımı da göz önüne sermektedir. Her ne kadar evli

olan, olmayan ayrımının ortadan kalkması ve tek taraflı ısrarlı takip mağdurlarının yasa kapsamına alınması olumlu değerlendirilebilecek değişiklikler olsa da aslında 4320 sayılı eski kanunun gerisine düşüldüğü söylenebilir. Yeni yasayla zaten var olan arabaluculuk, aile bütünlüğünü koruma anlayışının daha da güçlendirildiği, hem kanun tasarısının oluşturulması sürecinde kurumlara başvuran kadınlara hiçbir aşamada uzlaşma reddedilmesinden hem de uygulama örneklerinden rahatlıkla görülebiliyor.

Özellikle Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri'nin (ŞÖNİM) yapısı ve işleyişi aile temelli yaklaşımın ciddi izlerini taşıyor. ŞÖNİM'ler, bir kadın şiddete uğradığında ihtiyacı olan tüm hizmetleri tek bir yerde alabilmesini sağlama amacıyla kurulmuş izlenimi verse de daha önceki sistemin tamamen ortadan kaldırılarak pilot uygulama şeklinde bir ikame zihniyetinde hareket edilmesi, yerleşim yerlerinden uzak, sayısı ve personeli yetersiz yapılar anlamına geliyor. ŞÖNİM'lerde çalışan personelin konuya dair herhangi bir farkındalığının olmayışı da verilen hizmeti kadınları destekleyen değil suçlayan bir perspektife taşıyor. Kadınlara belirli saatlerde telefonlarının verilmesi, kuruma giriş çıkış saatlerinin denetlenmesi koruma adı altında özgürlüklerin kısıtlanmasını getiriyor.

Sığınakların ve kadınlara hizmet veren kurumların görece özerkliği de ŞÖNİM'lerle birlikte ortadan kalkmış, tamamen merkeze ve merkezi politikalara bağımlı hale getirilmiştir. Yalnızca devlete ait sığınaklar değil belediyeler ve sivil örgütlerin sığınakları da hukuksal olarak ŞÖNİM'lere bağlan-

maktadır. Yani ŞÖNİM'ler yetersiz ve aile bütünlüğü temelinde hizmet vermenin yanı sıra bağımsız kadın örgütlerinin sığınak ve danışma merkezi faaliyetlerini de engellemektedir.

Son yıllarda taciz ve tecavüzle suçlanan erkekler lehine verilen yargı kararları hakkında neler söyleyebilirsiniz?

Başlangıçta feminist hareketin sonrasında da Türkiye kadın hareketinin değişik bileşenlerinin, çoğu kez birbirinden farklı politik hatlar çerçevesinde olsa da kadınların kurtuluşu, kadın hakları ve en genel anlamıyla kadın erkek eşitliği mücadelesinin ciddi kazanımları oldu. Yasalara ve uygulamaya yansıyan bu kazanımlar, kadınların kazanılmış haklarını özgürce kullanma yönündeki ısrarı ve daha çok ses çıkıyor oluşu, ataerkil bir saldırı dalgasına da yol açtı. Bu dalgayı besleyen temel etkenlerden biri de hükümetin cinsiyet eşitliğine ilişkin yaklaşımı ve bu çerçevede belirlediği kadın politikası oldu. Başbakan'ın tüm söylemlerine içkin olan bu yaklaşım, en

kesin halini “kadın erkek eşitliğine inanmıyorum” ifadesinde buldu. Bu ifade dalga dalga yayılarak özellikle de erkek kamu çalışanlarını etkiledi. Kadına yönelik şiddetle mücadelede meslek profesyonelleri olarak adlandırdığımız polis, sağlık çalışanları (adli tıp dahil), adalet mekanizması, sosyal hizmetler personeli gibi alanlarda verilen hizmetlerde bunun etkileri görüldü/görülmekte.

Taciz ve tecavüzle suçlanan erkekler lehinde verilen yargı kararları ile daha sık karşılaşmamız zaten erkek egemen ve ataerkil bir kurum olan yargının, hükümetin yaklaşımı ile daha açıktan bir karşı mücadeleye girmesinin sonucudur. Bu nedenle serbest bırakılan, çok az ya da hiç ceza almayan her tecavüzcü erkek;

kadınlara 'haddinizi bilin', “Çıkmayın sokağa, ortalıkta olmayın yoksa başınıza gelenleri hak edersiniz.” diyen yargının sesidir. Kadınlara karşı, ataerkil bir savaşa şahit

oluyoruz. Kendini tehdit altında hisseden erkek egemen sistemin edinilmiş her hakka karşı duruşudur söz konusu olan. Üstelik bu savaş yalnız kadınlara değil, cinsel yönelimi, cinsiyet kimliği farklı olanlara karşı da verilmektedir. Tehdit ediyoruz, ne güzel!

Kadın hareketi, kadın örgütleri bu politikalara karşı güçlü bir ses çıkarıyor mu? Yürütülen kadın politikası etkili oluyor mu?

Daha önce belirttiğimiz feminist hareketin ve kadın hareketinin kazanımlarını tehdit eden adımlar ve söylemler sesimizin daha da güçlü çıkmasını, politika biçimlerimizin çeşitlenmesini kaçınılmaz kılıyor. Muhtemelen kadın hareketi etkili oluyor ama, bunların bir bölümü kâğıt üzerinde/ pratikte gösterilmesi mümkün olmayan etkiler. Bunların görülmesi için zamana ihtiyaç var. Etkisi var mı yok mu diye çok düşünmeden etkisi var diye koşulsuz kabul edip, kadın hareketinin/feminist hareketin enerjisinin yettiği ölçüde bıkmadan, yeniden yeniden politika üretmeye devam etmemiz gerektiğini düşünüyoruz. Ancak politika üretirken, biz feminist kadınların karar mekanizmalarında bilerek/bilmeyerek yer al(a)maması, feminist politikaların uygulanabilirliğini fazlasıyla engelliyor.

Koruma altında iken erkek cinsel tecavüzüne uğrayan ve hamile olan 15 yaşındaki bir çocuğa kadın hâkimden kürtaj izni çıkmadı. Böyle karar mekanizmalarında koltuk bulan kadınlar erkeksi yöntemleri kullanarak "o" kadrolarda kalabiliyorlar... Böyle yerlerdeki kadınları etkilemenin yolunu bulmamız gerekli. Bu kadınlar politikacı değil, ama bir şekilde "kurtulmuş" kadınlar.

Kadın hareketinin etkisinin görüldüğü yerlerden biri özellikle anaakım olmayan siyasi partilerdeki kadınların sayısı ve konumu. BDP ve HDP en önemli örnekler. Elbette Kürt özgürlük mücadelesinin önemi büyük ancak oradaki lokomotifin de kadınlar olduğu düşünüldüğünde bu önemli bir gösterge. Onun dışında birçok siyasi örgütün, sendikanın tüzüklerinde toplumsal cinsiyet eşitliğine vurgu görüyoruz. Yine sendikaların kadın komisyonları erkek eyleme biçimini değiştirmek için önemli mücadeleler veriyor. Görece daha ciddi medya diline dikkat etmek durumunda kalıyor. Kadın sorunlarını görmezden gelemiyorlar ve kadınların/ feministlerin sözü yer/yankı buluyor. LGBTİ hareketi de çok önemli bir ivme kazanmış durumda. Bundan 10 yıl öncesinde Onur yürüyüşlerini düşünabiliyor muyduk? Aslında sanki şunu demek doğru gibi. Feminist hareket hükümet güçlerini de, yancılarını da hizaya sokabiliyor zaman zaman .

Kadının beyanı esastır kavramına ilişkin neler söyleyebilirsiniz? Tacizlerle ilgili olaylar üzerinde özellikle.

Erkek egemenliği basitçe kadın-erkek eşitsizliği ile sınırlı kültürel bir yapı değildir. Kadınla erkeğin eşit olmadığı önermesini toplumsal yapıların tümüne yayan ve hukuksal yapı başta olmak üzere tüm üzere tüm kurumların işleyişini belirleyen, temellendiren kurucu bir egemenlik sistemidir.

Kadının Beyanı Esastır ilkesi; kadına yönelik şiddet suçlarının soruşturma ve kovuşturmasına temel olması açısından

kadının beyanının yeterli olduğunu söyler. Soruşturmanın her aşamasında kadın olmaktan kaynaklanan dezavantajları

bertaraf etmeye yarar. Bu ilke esas olarak, "Kadınlar daima doğru söyler" gibi genellemeci ve özcü bir açıklamaya dayanmaz. Şiddete uğramış bir kadının erkek egemen yargı sürecinde maruz kalacağı baskı ve ayırimcılığa karşı geliştirilmiş bir pozitif ayırimcılıktır.

Kadınlar kendi deneyimlerinden çok iyi

bilirler ki, bir kadının başına gelen taciz ya da tecavüzü açıklaması cesaret ister. Yargılamanın her aşamasında tekrar tekrar anlatmak zorunda kalır. Hukuksal süreç, ya kadının rızası olduğunu; ya da ataerkil normların dışına çıktığı için suçlu olduğunu kanıtlamaya yöneliktir. Ne giydiği, orada hangi saatte bulunduğu, içki içip içmediği, hatta çocukluğu, ayrılmış anne-baba çocuğu olup olmadığı, kişilik yapısı bile suçluluk/rıza gerekçesine dayanak yapılmak üzere soruşturulur. Delil ve tanık göstermek ise suçun işleniş şekli nedeniyle güç olduğundan, birçok cinsel saldırı cezасız kaldığı gibi travmatize olanlar kadınlardır.

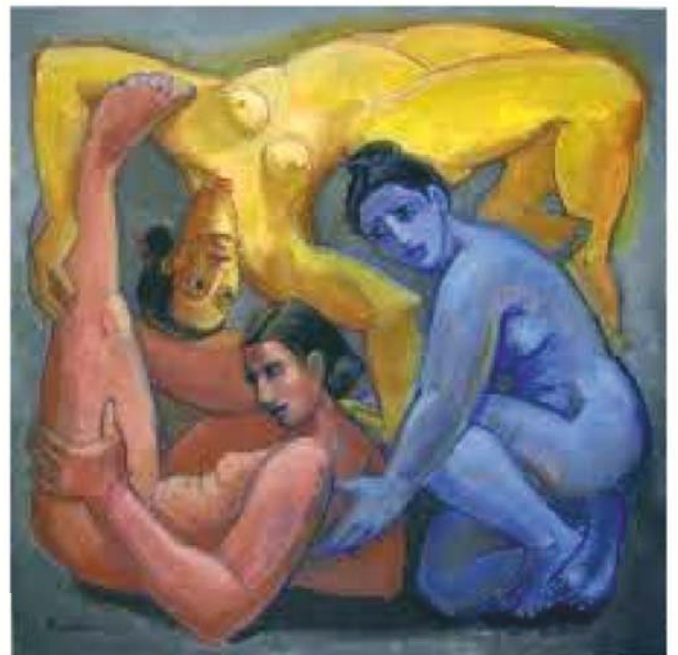
Kadının beyanını esas almak aynı zamanda kadının suçu değil, erkeğin suçsuzluğunu ispatlaması gerekliliğine dayanır. Gerekli soruşturmanın hassasiyetle yapılmasını ve delillerin kadını suçlamaksızın toplanmasını esas alır.

Kadının beyanının esas alınması, suçlanan kişiye doğrudan ve yargısız infaz yapılacağı

anlamına gelmez. Bu ilkenin karşısına konan “masumiyet karinesinin ihlali” ise soyut bir eşitlik anlayışına dayanır. Oysa baştan beri anlatmaya çalıştığımız gibi hukukun kendisi ve yargılama süreçleri eril söyleme hizmet eder. Her ilkenin istisnaları vardır. Hal böyleyken, kadının beyanını esas almaya geldiğinde çok sayıda erkeğin kendisini tehdit altında hissediyor olması hem tuhaf, hem de hak ihlalinin boyutunu gözler önüne sermesi açısından düşündürücüdür.

Kadınların bedenlerinin ve cinselliklerinin denetlendiği, sözlerinin yok sayıldığı bir dünyada, kadının beyanının esas alınması mücadelesi, kadınların kendi seslerine yer açma, rıza veren nesnelere olmaktan çıkıp, konuşan özneler olma savaşıdır.

Sonuç olarak bu ilke, öncelikle kadınların yaşadıkları şiddeti dile getirebilmeleri ve suçun etkin bir şekilde soruşturulabilmesi açısından elzemdir.

Uluslar arası Ulaştırma iş kolunda Ayrımcılık ve Fırsat eşitliği!

İstihdam biçimi ve uygulamalarında cinsiyete dayalı önyargıların bir çok ülkede devam etmesidir. Emeğin cinsiyete dayalı olarak bölünmesi bir ülkeye özgü değildir. Bu dünya çapında o denli yaygındır ki birçok kişi bunu normal kabul eder. Ulaştırma sektöründe cinsiyetlere göre yüksek düzeyde bir mesleki ayırım vardır. Erkekler kadınlara göre daha fazla sayıda çalıştırılmaktadır. Artık ulaştırma işkolunda daha fazla kadın çalıştığı halde, hala toplam işgücünün yaklaşık yüzde onunu oluşturmaktadırlar. Kadınlar “kadın işi” olarak klişeleştirilmiş olan mesleklerde yoğun olarak çalışmaktadırlar. Bazı örneklerde kadınlar “geleneksel olmayan” işlerde çalışmaktan alıkmaktadır. Örneğin Macaristan demiryolu yöneticileri kadınların trenleri kullanmasını yasaklamıştır. Thai International havayolları kadınların pilot olarak çalışmalarına izin vermemektedir. “Kadınların işleri” düşük statülü olarak görülmektedir. Üst düzey ve yönetici konumları işgal edenler çoğunlukla erkeklerdir. ABD’de ulaştırma işçilerinin koşullarını gösteren bir araştırma sonucu bunu açıkça yansıtmaktadır. Kadınlar erkeklere göre iki kat daha fazla yönetimle ilgisi olmayan işlerde çalışmaktadır. Gelirler arasında da aynı şekilde büyük bir farklılık vardır. Kadın işçilerin aşmaları gereken ilk engel işe girmek konusundadır. Gerek işe

alınmada, gerek terfide, eğitimde, gerekse çalışma koşullarında kadın işçiler haksız muameleye uğramaktadırlar. “Erkekler tam zamanlı çalıştırılırken kadınların üç yıl

deneme süresi boyunca yarım zamanlı (part-time) çalışmaları gerekiyor. Aynı işi yaparken daha düşük ücret ve sosyal haklar alıyorlar.” Kabin ekibi üyesi, Japonya

“Evli kadınların işverenler tarafından ayrımcılığa uğradıklarını öğrendiğim zaman sendikal çalışmalara katılmaya ciddi olarak karar verdim– eşler için verilen yardımlar, sağlık yardımları ve seyahat yardımları evli kadınlara verilmiyordu.”

Demiryolu işçisi
Kenya

“Çok zordu. Tüm iş ilanlarını arıyordum ve iş

ilanı için aradığımı söylüyordum. Yanıt veren kişi işe eşimin mi başvurmak istediğini soruyordu. Kendim başvurmak istediğimi söylediğimde ise birinin işe yerleştirilmiş olduğunu söylüyorlardı.” Kamyon şoförü, İngiltere

ITF sadece demiryollarında değil, tüm ulaştırma kollarında böyle bir ayrımcılık olduğunu gözlemliyor.

Demiryollarında cinsiyet ayrımcılığı

Demiryolları erkeklerin egemen olduğu işyerleridir. Kadın demiryolu emekçileri toplam çalışanların sadece çok küçük bir oranıdır. Ayrıca demiryollarında mesleki bir cinsiyet ayrımı da vardır. Kadınlar en düşük ücretli işlerde çalışırlar ve çok nadiren yönetimde yer alırlar. Daha çok memuriyet işlerinde ve beceri gerektirmeyen konumlarda çalışırlar. Ancak demiryollarında bu cinsiyetçi ayrışma değişmeye başlamaktadır. Kimi Avrupa ülkelerinde beceri gerektiren işçilik konumlarında da kadınlar çalışmaktadır. İngiltere ve Fransa'da tren sürücüsü olarak görev yapan düşük oranda da olsa kadınlar vardır. 1999' da Güney Afrika' da ilk kez bir kadın bu göreve getirilmiştir. Ancak diğer kimi ülkelerde halen kadınların beceri isteyen demiryolu işlerine girebilmelerinin önünde birçok engel vardır. Örneğin Zambiya' da kızlar okulda matematik ve fizik okumamaktadırlar. Ancak tren sürücüsü olmak için bu dersleri görmek gerekmektedir. Türkiye' de ise demiryolu ulaşım iş kolunda diğer ülkelerde yaşanan bu sorunlar fazlasıyla devam etmektedir. Özellikle faal olan yerlerde kadınlar yok denecek kadar azdır. Bunlara örnek verecek olursak, makinist, manevracı, makascı, revizör, sef tren gibi unvanlarda kadınlar

çalıştırılmamaktadır.

Bundan hareketle demiryolu iş kolu erkek egemen bir iş kolu olarak karşımızda durmaktadır. Ulaştırma bakanlığı ve bağlı genel müdürlüklerde ve bölge müdürlüklerinde kadın yönetici parmakla gösterilecek kadar azdır.

Ulaştırma sektöründe cinsiyet ayrımcılığı

ITF Kadın Bölümü 1999 yılında üye sendikaları ile bir araştırma gerçekleştirdi. Tüm ITF bölümlerinden kadınlar birçok farklı ayrımcılık biçimlerinin yaşandığını bildirdiler.

- İşe alınma % 22 işe alınmada kadınların görünümüne ilişkin testlerin söz konusu olduğunu bildirdi.

Bu çoğu kez erkek çalışanların işe alınmasında yoktu.

- Ücret ve terfi % 30 kadınların terfi etmek istediklerinde ayrımcılıkla karşılaştığını bildirdi. % 25 ücrette cinsiyetler arası eşitsizlikler olduğunu bildirdi.
- Annelik %16 için ücretli doğum izni hakkı söz konusu değildi. % 30 hamile olan çalışanlar için ücret kaybı söz konusu olmaksızın başka bir işe transfer edilme hakkının olmadığını bildirdi. % 14 doğum izninden döndükten sonra kimi kısıtlamaların dayatıldığını bildirdi.
- Evlilik % 54 işe başvururken medeni durumunu bildirme yükümlülüğü olduğunu bildirdi.
- Şirket reklamları % 50 ulaştırma şirketlerinin reklamlarında kadın çalışanları profesyoneller olarak değil, sıcak, dostça hizmet sunan kişiler olarak gösterdiklerini bildirdi.

Herkes için eşitlik – bir sendikal sorun

Sendikaların kadınlar için eşitlik hakkını temel bir insan hakkı olarak görmeleri önemlidir. Bu hakkı işyerinde korumak, toplumun tüm katmanlarında kadınlarla erkekler arasındaki eşitlik için mücadelenin ayrılmaz bir parçasıdır. Sendikaların eşitlik politikalarının ve yapılan sözleşmelerin kadınların ulaştırma sektöründeki istihdamına olumlu etki yaptığı birçok örnek vardır. Ancak ne yazık ki bu hep böyle olmamaktadır. Tarihsel olarak genellikle erkek işçiler kadınların ulaştırma işgücü içerisine katılmasına karşı çıkmışlardır. Örneğin ilk olarak kadın liman işçileri istihdam edildiğinde: “Kadın liman işçilerini koruyacaklarına ve onlar için de daha yüksek –eşit- ücret talep edeceklerine, bir dizi sendika uluslararası ölçekte kadınları tümünden dışarıda tutmak için çabaladı. Bahaneleri kadınların böyle kadınca olmayan ve ahlaki olmayan bir işte çalışmaya uygun olmadığını düşün-meleriydi.”

“Together”, TGWU sendikası, İngiltere

“Cinsiyetler arasında fırsat eşitliğini ilerletmek için geliştirilen politikalar sadece kadınlar tarafından ele alınacak konular değildir. Erkeklerle eşit olduklarını ve onlarla aynı fırsatlara sahip olmaları gerektiğini öğrenmesi gereken kadınlar değildir. Onlar ayrımcılığın kurbanlarıdır, savunucuları değillerdir.” Bu tüm ulaştırma işkolu sendikalarının önüne, işyerinde kadınlarla erkeklerin eşitliğini sağlamak üzerine politikaların geliştirilmesi veya güçlendirilmesi görevini koymaktadır.

Fırsat eşitliği sözüyle neyi kastediyoruz?

Kadınlara karşı ayrımcılık gelişigüzel veya tesadüfen yaşanan bir şey değildir. Bu içinde yaşadığımız toplumun kurumlarının bir

parçası ve özelliğidir. Bu yüzden ayrımcılığın tekil örneklerine karşı çıkmak yeterli değildir. Aynı zamanda kadınlara karşı ayrımcılığın yerleşmesine neden olan yapıları ve süreçleri de ele almalıyız. Kadın ve erkek işçiler arasında fırsat eşitliği yaratmak denilirken kastedilen bu kurumsallaşmış engellerin kaldırılmasıdır. İşyerinde fırsat eşitliği iş koşullarının her yönüne uygulanabilecek bir şeydir.

Şunların sağlanması anlamına gelir:

- Kadın ve erkeklerin tüm iş pozisyonlarına başvurmakta eşit şansa sahip olmaları.
- Kadın ve erkek işçilerin işe alınma, mesleki eğitim ve profesyonel gelişim konularında aynı haklara sahip olmaları.
- Çalışma koşullarının ve yöntemlerinin hem erkeklere, hem kadınlara uygun olması. - İstihdam ile ebeveynlik sorumluluklarının bağdaştırılabilir olması.
- Kadın ve erkek işçilerin eşdeğer işler için nitelik kazanma fırsatları olması. ITF işe alınma ve fırsat eşitliğinin etkin şekilde geliştirilmesi önündeki engellerin kaldırılmasının bir aracı olarak Pozitif Eylem Programlarını desteklemektedir.

SENDİKALARDA CİNSİYET EŞİTLİĞİ-EŞ BAŞKANLIK

Bahar KARAKAŞ ULUĞ

BTS Ankara Şube Kadın Sekreteri

Pozitif eylem; eşit muamele veya ayrımcılığa karşı aktif önlemleri içerir. Yaşanan ayrımcılığın etkilerinin giderilmesi ve toplamda eşitliğin ilerletilmesini hedefler. Bu bağlamda kadınları sendikalarla bütünleştirmeye yönelik önemli politikalar geliştirildi. Bunlar;

Kadın temsilcilerin karar verme süreçlerinin her aşamasında aktif olarak var olması, Sendikal politikalarda ve etkinliklerde toplumsal cinsiyet perspektifini kapsayarak; toplu sözleşmede toplumsal cinsiyet eşitliğinin gündemleştirilmesi, İşyerinde ve sendikada toplumsal cinsiyet eşitliğinin geliştirilmesi,

Kadınlarla ilgili var olan düzenlemelerin ve politikaların gereğine uygun olarak hayata geçirilmesinin sağlanması ve izlenmesi, kadın sorunları konuları etrafında dayanışma inşa edilmesi,

Sendikaların çalışmalarına cinsiyet perspektiflerinin dahil edilmesi; genel projeler ile kadın projeleri arasında etkin bir iletişim ve bilgi alışverişinin sağlanması, kadınların bir hedef kitle olması, kadınları güçlendirmeye, onları sendikaların işleyişine,

Kadınların her eğitim ve geliştirme faaliyetinden olumlu anlamda etkileniyor olması, iş yaşamına ve bir bütün olarak topluma tam olarak dahil etmeye hizmet etmesi,

Gibi bir dizi önemli pozitif destek politikaları ve bu politikaların yaşama geçirilmesi yönünde programlar geliştirerek uygulamış-

lardır.

KESK kuruluşundan bugüne dünya sendikal hareketinin cinsiyet eşitliğine yönelik geliştirdiği politikaları benimsemiş ve hayata geçirme yönünde önemli çalışmalar yürütmüş, ciddi kazanımlar elde etmiştir. 2000 yılından beri KESK bünyesinde kurulan Kadın Sekreterliği ile pozitif eylem ve destek politikalarını benimsemiş ve hayata geçirilmesi yönünde önemli çaba göstermiştir. Tüm genel Kurul ve Kurultaylarında bu yönlü önemli kararlaşmalar yaşanmıştır. Ancak kadınların yönetim mekanizmalarında ve karar süreçlerinde yer almaları noktasında yaşanan bu kararlaşmaların önemli bir bölümü tüzüksel güvenceye kavuşturulduğu halde alınması gereken daha çok yol vardır. Bugün KESK' te %40 Bağlı kimi sendikalarda %30 biçiminde uygulanan kadın kotası sorunlarımızı aşmada çok önemli bir adımsa da esas olarak cinsiyet eşitliğinin sağlanması için yeterli değildir. Bu nedenle de yaşamın her alanında savunduğumuz eşit temsili yeti sendikalarda da hayata geçirmeliyiz. Eşit temsili yeti sendikanın bütün faaliyet alanlarında kadınlarla erkeklerin eşit söz söylemelerini eşit temsil edilmelerini sağlayacaktır. Bunu destekleyecek bir diğer mekanizma da eş başkanlıktır. Eş başkanlık sendikalarda kadınların "iktidara" ortak olmaları ya da başkanlığın yüceltilmesi biçiminde değil aksine eşit temsilin sağlanması ve kadınların aktifleştirilmesi için gerekli olan bir pozitif destek politikası olarak

ele alınmalıdır. Cinsiyet eşitsizliği sorununa yönelik olarak pozitif eylem ve destek politikaları kapsamında bilinçlenme, farkındalık eğitimlerinin, kadınların sendikaya ve etkinliklere katılımını teşvik eden politikaların yanı sıra, onların yönetim ve karar mekanizmalarında yer almalarının önünü açacak tüzüksel kararlaşmaların yaşanması gerekmektedir. Kadın yöneticilerin bulunmadığı şubelerde kadın üyelerin aktif rol alması beklenemez. Kadınların sendikada aktif yer alması sendikanın örgütlülük gücünü de arttıracaktır.

Kadınların sendikalarda aktif yer almamaları ya da yönetimlerde temsil edilmeyişlerinin nedenleri çok boyutludur. Sendikaların işleyişine hakim olan rekabete dayalı çalışma yöntemi, çatışmaya dayalı siyaset tarzı, güce dayalı hiyerarşik yapılanma, kadınları toplumsal ve siyasal alanlardan uzaklaştıran önemli etkenlerdir. Bu güne kadar yapılan tüm araştırmalar kadınların yönetim mekanizmalarında yer almamaları, sendikal faaliyetlere katılmamalarının nedenleri, cinsiyetçi iş bölümünün kadına yüklediği sorumlulukların yanı sıra, sendikaların kendi işleyiş ve yapılanmalarından kaynaklı sorunların belirleyici olduğunu ortaya koymuştur. Cinsiyet eşitsizliği sorununu yok sayan ve kadınlara yönelik politika üretmenin gereksiz olduğunu benimseyen kimi anlayışlar, kadının sendika içerisinde yer almamasının yaşadığı cinsiyet ayrımcı uygulamalara değil, kişisel nedenlere dayandırarak, kadınları erkeklerle eşit koşullara sahip olduğunu savunmaktadır. Bu yaklaşımlar var olan sorunları daha da derinleştirmektedir.

Oysa kadınların sendikal mücadelede etkin yer alamamalarının önemli nedenlerinden biri kendilerini cendereye alan cinsiyetçi

ideoloji ve uygulamalarıdır. Toplumda egemen olan cinsiyetçi kültür, sadece erkekler değil kadınlar tarafından da içselleştirilmiştir. Dolayısıyla kadınlar benimsedikleri bu rol gereği toplumsal yaşamda etkin yer almada zorlanmaktadır. Bu rolleri yerine getirirken kendi ideolojik, politik, sosyal, siyasal, kültürel gelişimlerini son plana itmek zorunda kalmaktadır. Aile ve ev sorumluluklarını asli görevleri olarak görmeleri, onların diğer alanlara yönelik gelişimlerini tali plana itmek zorunda bırakmaktadır. Kadının politik ve teorik yetersizliği kendi içinde var olan güvensizlikle pekiştiğinde, aktif görevler almakta geri durmasına neden olmaktadır. Bu durum girdikleri sosyal alanlarda kendilerini ifade etme ve etkin rol oynamada ciddi engel oluşturmaktadır. Dolayısıyla sendikal ortamlarda kendisini yetersiz görmekte, ifade edememekte, konuşamamaktadır.

Öte yandan kadınların sendikalarda da yöneticilik kademesinde başarılı sayılma koşulu "yöneticiliğin" gerektirdiği eril özellikleri göstermesinden geçmektedir. Yönetici kavramının algılanışında erkeğe ait özelliklerin bulunması da kadınların işini zorlaştırmaktadır. Katı, asabi, yargılayıcı, cezalandırıcı, otoriter vb. özelliklerin erkeğe ait özellikler olduğu ve yöneticilikle özdeşleştirildiği bilinmektedir. Kadınların da yönetici oldukları takdirde bu özellikleri göstermesi beklenmektedir. Bu nedenle sendikal alanda aktifleşen, yönetim süreçlerine katılan kadınlar kendine özgü davranmamakta, davrandığı takdirde beceriksizlikle suçlanmakta, başarısız görülmektedir. Bu kısır döngüde kadını giderek sendika ve politik örgütlülüklerden uzaklaştırmakta, eve kapanmasını sağ-

lamaktadır.

Dolayısıyla kadınlar bu ortamın da erkekler dünyasına ait olduğunu düşündüğünden sendikaya gitmemekte, ya da sendikal mekanizmalarda yer almamaktadır. Aktif rol almak isteyen kadınlar ise çoğu zaman beceremez, zayıf, güçsüz gibi cinsiyetçi bakış açısından kaynaklı ciddiye alınmamakta, tercih edilmemektedirler. Genel kurul süreçlerinde kadınlar tali plana itilmekte. Oysa şu çok iyi bilinen bir gerçektir ki kadınların yönetim kademelelerinde temsili olmaksızın sendika kadın üyelere güven veremez ve çalışan kadınların farklı sorunlarına kendisini uyduramaz.

Ülkemizdeki antidemokratik uygulamalar, savaş; genel toplumsal yapı üzerinde olduğu gibi kadınlar üzerinde de baskı oluşturuyor ve onların örgütlü mücadele içinde olmalarını olumsuz etkiliyor. Ülkedeki antidemokratik uygulamaların etkisiyle "örgüt" fikrine yönelik geliştirilmiş olumsuz yargı ve örgütlülüğe olan güvensizlik gibi sayabileceğimiz bu sorunların varlığını kabul etmekle birlikte aşma bilinci, birikimi, inancı ve kararlılığımızın olduğunu söyleyebiliriz. Çünkü biz biliyoruz ki, toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifi sonuç alıcı bir sendikal mücadelenin önemli koşullarından biri hatta en önemlisidir. Sendikal geleneğimiz, eşitsizlik ve egemenlik ilişkilerinin birbirinden beslendiği gerçeğini göz önünde bulundurarak, toplumsal eşitsizliklerin tümüne

karşı olma üzerinden şekillenmiştir. Cinsiyet eşitsizliğine ve kadınlara yönelik her türlü ayrımcılığa karşı olmak, sendikal mücadelemize yön veren temel ilkelerdendir. Dünden bugüne Genel kurullarda konfederasyon ve bağlı bazı sendikalarımızda başta kadın sekreterliği ve kota olmak üzere, yapılan tüzük değişiklikleri ve karar önergelerine bakıldığında belli ölçüde toplumsal cinsiyet eşitliği politikası uygulama iradesinde olduğunu söyleyebiliriz. Bu iradenin kağıt üzerinde kalmaması için cinsiyet eşitliği perspektifinin sendikal mücadelenin her alanına; sorunların saptanması, örgütlenme, eğitim stratejilerinden öncelikli hedeflerin belirlenmesi, eylem etkinliklerin oluşturulmasına değin kararlaşmaların her aşamasına dahil edilmesi gerekir.

Sonuç olarak cinsiyet perspektifinin anlamı zihniyetin ve buna bağlı olarak tutumların değişmesidir. Sendikalar nicel ve nitel olarak büyüüp gelişmek, mücadelelerinde başarıya ulaşmak istiyorlarsa, kadınların sorunlarının çözümüne yönelik politikalar geliştirmek durumundadır. Öncelikli olarak kadınların yaşadığı bu çıkmazın iyi irdelenmesi, cinsiyet eşitsizliğinin var olduğunun ve bunu değiştirmek için mücadele edilmesi gerektiğini kabul edilmesi gerekmektedir. Bunun için politikalarını ve programlarını, eşitliği ilerletmek için ve erkekler ile kadınlar arasındaki güç ilişkilerindeki dengesizliğe müdahale edilmesi yönünde geliştirmek, alternatif bir yapı, tarz oluşturmak durumundadır. Bu sorunu basit bir "kadın sorunu" olarak veya ayrı bir sorun olarak bakmamalıdır.

Bir başarı öyküsü: Ümmiye Koçak

Adana'nın Çelemlı köyünde, 10 çocuklu bir ailenin altıncı çocuğu olarak dünyaya gelmiş Ümmiye Koçak. Kız çocukları okutulmadığı için o da okula gitmemiş, ta ki okuma seferberliği başlatılıncaya kadar. Köydeki her evden bir kişinin okula gitmesi istenip, kız kardeşi de gitmek istemeyince Ümmiye Koçak kalemını defterini alıp yola düşmüş. İlkokuldan sonrasını okumamış Koçak, fakat okuma ve yazma arzusuyla bulabildiği her şeyi okumaya başlamış. Evlenip Mersin'in Erdemli ilçesi Arslanköy'de yaşamaya başladığında, eşinin eve getirdiği meyve sandıklarına sarılan kılolarca eski gazeteyi tekrar tekrar okuduğunu, çünkü okuyacak başka bir şey olmadığını söylüyor. İlk okuduğu kitabın Gorki'nin Ana'sı olduğunu söyleyen Ümmiye Koçak, o kitabı hiç unutmadığını, çünkü içeriğinin köyünde yaşananlarla özdeşleştiğini anlatıyor. Koçak, eşinin ve ailesinin ona özgür bir ortam sağlamasının kendisini geliştirmesinde çok etkili olduğunu söylüyor. Sonrasında hikaye yazmaya başlayan Koçak, 13 yaşında ilk öyküsünü yazmış.

2001 yılında köylerine Tarsus'tan gelen tiyatro grubunun gelişile, yazdıklarını oyunlaştırırsa köyündeki kadınların eşleri ve kaynanalarıyla

sorunlarını çözebileceğini düşünmüş ve tiyatro oyunlarını yazmaya koyulmuş. Köydeki kadınları da oyunlarında oynamaya ikna edince oyunlarını hep birlikte sahneye koymaya başlamışlar.

Bir 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar gününde yerel basın çalışmalarını duyunca "Arslanköy Kadınlar Tiyatro Topluluğu" gazetelerde yer almış. Birçok kez televizyonlarda yer almışlar. Amerika'dan The New Yorker dergisi de sayfalarında Ümmiye Koçak'a yer vermiş.

Daha geniş kitlelere ulaşmak isteğiyle kadının kadına şiddetinin işlendiği BTS Ankara Şubesinin Dünya Emekçi Kadınlar Günü etkinlikleri kapsamında Arslanköy Kadınlar Tiyatro Topluluğu "Ozon Tabakası" adlı son oyunlarını 7 Mart Cuma günü saat 14:00 de Ankara'da TCDD Konferans salonunda sahneye koyacaklar. Tüm kadın arkadaşlarımızı bu oyunu izlemeye davet ediyoruz.

"Yün Bebek" filmi çekmişler ve film New York Film Festivali'nde ödül almış. Ümmiye Koçak bu filmiyle 'Sinemada En İyi Avrasyalı Kadın Sanatçı' ödülüne layık görülmüş.

Yazan - Yöneten: Ümmiye KOÇAK
www.ummiyekocak.net

Sendikamız Genel Merkezinde Kadın Eğitimi Toplantısı Yapıldı!

Sendikamızın Kadın Sekreterliği alandaki çalışmalarını daha sağlıklı ve düzenli yürütülebilmesi amacıyla Şube Kadın Sekreterleri ile Merkezi Kadın Komisyonu üyelerinin katılımıyla 20-21 Eylül 2013 tarihlerinde Sendikamız Genel Merkezinde 2 gün süren bir eğitim yapıldı. Eğitim KESK Kadın Sekreteri Canan ÇAL-AĞAN ve Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Betül YARAR'ın sunumlarıyla beraber Sendikamız Merkez Kadın Sekreteri Alev EMRE ve İstanbul 2 nolu Şube üyemiz Özlem KELEŞ tarafından yürütüldü.

KESK Kadın Meclisi Toplantısı Yapıldı!

KESK Kadın Meclisi 3.toplantısı 5-6 Ekim 2013 tarihlerinde EĞİTİM SEN Genel Merkezi'nde yapıldı. İki gün süren toplantıda emek alanında ve toplumsal yaşamın bütününde kadına yönelik şiddet, eşitsizlik ve sömürünün arttığı, çok yönlü saldırılarla karşı karşıya olduğumuz böylesi bir süreçte KESK'li kadınlar olarak mevcut sendikal ve siyasal gelişmeler değerlendirildi ve bu doğrultuda mücadele programının belirleneceği bir toplantı yapıldı.

sinema

BİR FİLM, BİR KADIN, BİR HAYAT...

Bahar Karakaş Uluğ

Eser : Mona Lisa'nın Gülüşü.

Yapım Yılı : 2003

Filmin Özeti

Film 1950'li yıllarda Amerika'da kadınların hayattaki beklentilerini, kariyer planlarını ve toplumun kadınlara biçtiği rolleri anlatan bir film.

Film, Amerikan kasabasında çok iyi eğitim veren bir kolejde okuyan kadınların hayattaki beklentilerini anlatmaktadır. Bu kadınların en büyük istekleri iyi bir evlilik yapmak, çocuk sahibi olmak üzere şekillenirken okulda derslere giren sanat tarihi öğretmeni Katherina rolündeki Julia Roberts zamanına göre oldukça uçuk olan düşünce ve yaşam tarzı ile eğitim verdiği kadınların hayatlarını değiştirmek istemektedir. Katherina bir yandan öğrencilerine yeni ufuklar kazandırmaya çalışırken diğer yandan okulun muhafazakar yönetimi ile uğraşmak zorunda kalır.

Film, ellili yıllarda yer alan reklam slaytlarını bolca kullanmıştır. Bu slaytlarda kadınlar çocuk bakan, temizlik yapan, çamaşırları ütöleyen şekilde anlatılmaktadır. Bu reklamlar aslında dönemin toplumunun kadından beklentilerini anlatmaktadır. Katherina filmin sonunda bir insanın hayatını değiştirme çabasının boşuna bir uğraş olduğunu, insanın kendisi istemedikçe bunun başarılamayacağını anlayarak, Avrupa'ya gitmeye karar verir.

İkinci dalga feminist hareket 2. Dünya savaşı sonrası başta Amerika olmak üzere Avrupa'da yayılan bir sosyal harekettir. Kadınların toplumdaki rolleri, cinsiyet eşitsizlikleri, toplum içindeki adaletsiz konumları sorgulanmaya başlandı bu hareket ile. Bu sorgulama edebiyat, bilim, sanat, kısacası hayatın her alanında kendini göstermiştir. Dönemi için oldukça radikal çıkışlar olarak kabul edilir. 1950'li yıllarda yaşayan Amerikalı kadınların hayatlarının anlatıldığı bu filmi izlediğimde, radikal feminist hareketin tesadüf üzerine ortaya çıkmadığını ve toplumun genel ihtiyaçları sonucunda ortaya çıkıp şekillendiği düşüncesini iyice kabul gördü bende. Ve tabi Katherina'da ilk radikal feministlerden biriydi benim için bu filmde. Filmi izlemeden önce 2. Dalga feminist Hareket üzerine küçük bir araştırma yapıp öyle izlemenizi tavsiye ediyorum. İyi seyirler.

EKMEK VE GÜL

Yürüyoruz yürüyoruz, günün aydınlığında
Donuk fabrika bacalarına, yoksul mutfaqlara
Çarpıyor sesimiz ve birden parlayan
Bir ışık gibi ulaşıyor insanlara
"Ekmek ve gül! Ekmek ve gül!"

Yürüyoruz yürüyoruz, erkekler için de yürüyoruz
Çünkü hâlâ bizim oğullarımızdır onlar
Ve biz hâlâ analık ederiz onlara
En zorlu iş, en ağır emek
Ve çalışmak doğuştan mezara dek
Ve böyle sürüp gitsin istemiyoruz
Yaşamak için ekmek
Ruhumuz için gül istiyoruz!

Yürüyoruz yürüyoruz kol kola
Saflarımızda ölüp gitmiş arkadaşlarımız
Ve türkümüzde onların kederli "Ekmek!"
çığılları
Çünkü bir köle gibi çalıştırıldı onlar
Sanattan, güzellikten, sevgiden yoksun
Biz de bugün hâlâ onların özlemini haykırıyoruz
İş ve ekmek istiyoruz
Ama gül de istiyoruz

Yürüyoruz yürüyoruz, yan yana, güzel günler
adına
Kadınız, insanız, insanlığı ayağa kaldırıyoruz
Paydos bundan böyle köleliğe, aylaklığa
Herkes çalışsın, bölüşülsün kardeşçe, yaşamın
sundukları

İşte bunun için yükseliyor yüreklerimizden
Bu ekmek ve gül türküleri
Ve yineliyoruz hep bir ağızdan
"Ekmek ve gül! Ekmek ve gül!"

James OPPENHEIM Çeviri: Metin DEMİRTAŞ